

PAULO TŶ CARTA HAN: CORINTO TÁ KE AG MŶ CARTA VE

¹ Paulo tŷ rá vē. Isŷ cidade tŷ Corinto tá ke ag mŷ rán hā vē. Kŷ ēg régre tŷ Sóstenes vŷ inh mré rán mû gé. Topē hā ne inh kuprēg', kŷ tóg inh jé prēr, Jesus Cristo tŷ inh fēg jé, sŷ tŷ ti apóstolo jē jé sir. Hā kŷ sóg ãjag mŷ rán mû. ² Corinto tá ãjag tóg vēnh mân tī, Topē vĩ mē jé. Topē tū vỹ tŷ ãjag nýtī, ãjag tŷ tŷ Jesus Cristo mré ke nýtīn kŷ. Ñjag jé prēr tóg, ãjag tŷ tŷ ti tū nýtīn jé.

Vēnh kar mŷ ke vē gé, vēnh rá tag ti, ū tŷ hē tá ēg Senhor tŷ Jesus Cristo jiji tó tī ag mŷ. Ū tŷ ti hā to: “ēg Senhor vē,” he tī ag mŷ ke vē gé. Ag Senhor vē, kŷ tóg tŷ ēg Senhor nĩ gé, Jesus ti.

³ Topē mŷ sóg to vĩ tī, ti tŷ ãjag tar han jé, ti tŷ ãjag kr̄i kuprāg jé, ēg jóg mág ti, ēg Senhor tŷ Jesus Cristo jóg ti.

Topē tŷ ēg mŷ néñ han mû vỹ há nĩ

⁴ Kurā kar ki sóg ãjag to Topē mré vĩ tī. Ti mŷ sóg: “há ti nĩ, á tŷ Jesus Cristo tugrīn ag tar han kŷ,” he tī. ⁵ Ti tugen̄ ãjag tóg ūn rico ag ri ke nýtī, néñ kar to mŷr, Topē vĩ to, vēnh jykre há kar to. Ki kanhró ãjag tóg nýtī. ⁶ Cristo tŷ vēme ki kanhró ãjag tóg nýtī mŷr, to tar ãjag tóg nýtī. ⁷ Hā kŷ Topē kuprīg tŷ ēg mŷ néñ nîm tī ūn vỹ tūg' he vānh nîgtī ãjag mŷ. Ēg Senhor tŷ Jesus Cristo vēnh ven mân ūn jāvānh ãjag tóg mûgtī gé, ti kâtīg ke ti. ⁸ Ti hā vỹ ãjag tar han

mū', ãjag tÿ ti tovãnh tû nîjé, ãjag tÿ kygnêg tû nîjé. Kÿ ēg Senhor tÿ Jesus Cristo kătig mân kÿ, tî kurâ ki, kÿ tóg ãjag tÿ kygnê ja tû ûn venh ke mû sir. ⁹ Topê ne fagrñh mÿ vî vânh nîgtî!. Ñag jé prêr tóg, ãjag tÿ tÿ ti kósin tÿ Jesus Cristo mré ke nýtî jé, ãjag tÿ tÿ ēg Senhor mré ke nýtî jé gé.

Vênh kăpâm kÿ nýtî tûg nî

¹⁰ Inh kanhkâ!, vênh vî pir han nî. Êg Senhor tÿ Jesus Cristo jiji ki sóg ãjag jyvën sór mû, hâ kÿ sóg ke mû. Vênh kăpâm sór tûg ra. Vênh jykre pir han sór ra. Nén pir hâ to jykrén nî. Vênh jykre pir hâ han sór ra.

¹¹ Inh kanhkâ, ãjag to sóg vênh vî jagy më. Cloe fi mré ke fag vÿ inh mÿ tó, kÿ fag tóg inh mÿ ãjag tÿ vênh kăpâm sór mû kâmén, ãjag tÿ jagnê to jû sór mû ti. ¹² Tag më sóg, ha më: ãjag kâmî ū tóg nêji: "tÿ sóg Paulo mré ke nî," he tî. Kÿ ū tóg nêji: "tÿ sóg Apolo mré ke nî," he tî gé. Jâvo ū tóg: "tÿ sóg Pedro mré ke nî," he tî, kÿ ū tóg: "tÿ sóg Cristo mré ke nî," he tî gé. ¹³ Cristo mÿ vênh kăpâm kÿ nî? Vô. Inh hâ mÿ ãjag jagfy cruz to sa'? Vô. Inh jyjy tó kÿ ãjag mÿ vênh kygpe kÿ nýtî!, isÿ tÿ Paulo nîn kÿ'? Vô, ke tû vê.

¹⁴ Hâ kÿ tóg inh mÿ há tî, ūri, sÿ ãjag kygpe ja tû nî ti. Tag to sóg Topê mÿ: "há ti nî," he tî. ¹⁵ Kÿ ãjag tóg iso: "ti jiji tó kÿ sóg kype kÿ nî," he vânh nýtîtî. Crispo hâ kype inh, kar kÿ Gaio ti ke gé. ¹⁶ Kar kÿ sóg Estéfanas fag kygpé gé. Kar inh ū kygpég tû nî, hÿn, he sóg. ¹⁷ Cristo pi(jé) inh mÿ: "ha ag kygpenh tîg," he ja nî'. Inh mÿ tóg: "ha ag mÿ inh kâmén tîg, ha inh vî tónh tîg," he ja nî. Kÿ sóg tó tîgtî. Hâ ra sóg ón kÿ tÿ vême kanhró han vânh nýtî, ke tû nî mû

ra Cristo tŷ cruz to sa ja ēn tŷ néń ū tū ri ke nī sir, isŷ inh vĩ kanhró tŷ ãjag krñ sór mū ra.

Jesus tŷ cruz to sa ja hã tó ēg tĩ

18 Ū mŷ ēg tóg vênh kagfïg nŷtï ve nî, ēg tŷ Jesus tŷ cruz to sa mû ūn tó kÿ. Hã ra ag tŷ nûgme ki vár ke vê. Ag jâvo tóg ēg mŷ Topë tŷ há (r) nî, Jesus tŷ cruz to sa ti, hã kÿ ēg krenkren kÿ nŷtï, Topë tŷ há tugrñ ēg krenkren han kÿ. **19** Hã kÿ tóg rán kÿ nî, ha më. “Ün kanhró mág ag jykre tŷ sóg tû' henh ke mû, ha vemnî, ün estudo mág ag tŷ néń to jykrén mû tŷ sóg tû' henh ke mû,” he tóg, Topë ti.

20 Hã kÿ ón kÿ ün kanhró mág ag pi(jé) tŷ néń ū nŷtï'. Ón kÿ vênh rán tĩ ag pi(jé) tŷ néń ū nŷtï'. Ón kÿ ün estudo mág ag pi(jé) tŷ néń ū nŷtï'. Ég tŷ tag ki néń ū ki kanhrân mû to tóg: “néń ū tû vê,” he ja nïgtï, Topë ti. “Krí tû ag nŷtï, ū tŷ tag hã nón mû sór mû ag,” he tóg, Topë ti.

21 Topë tŷ néń to jykrén mû vý ge nî, ha më. Ég tŷ vësógi Topë to jykrén sór mû ra ēg tóg ti ki kanhrân ja tû nïgtï, ēg tŷ ga kri mûn kÿ. Hã kÿ Topë tóg ēg tŷ ti vĩ jêmë kÿ kri fi kÿ ēg kren han mû. Hã kÿ tóg ag mŷ Topë krí tû nî ve nî, ū tŷ ki kagfïg ag mŷ. **22** Judeu ag ne ēg tŷ néń han vân̄h ve sór mû', milagre ti, ag tŷ Topë jykre ki kanhrân jé. Kÿ fógi tŷ Grego ag ne ón kÿ ti jykre to vêmén sór mû'. **23** Ag jâvo ēg tóg néń pir hã tó tĩ, hã vý: Cristo tŷ cruz to sa kÿ ter ja ti, he mû. Judeu ū ag mŷ tóg jéggry tĩ, ti cruz ti, jâvo tóg Judeu tû ag mŷ ēg krí tû nî ve nî, ag tŷ ēg vĩ më kÿ, fógi ū ag mŷ, kanhgág ū ag mŷ ke gé. **24** Judeu kâmí ū ag tóg kuprêg kÿ nŷtï jâvo, fógi kâmí ū ag tóg kuprêg kÿ nŷtï gé, kanhgág ag kâmí ke gé.

Ag hā mŷ tóg há tī, Cristo tŷ cruz to sa kŷ ter ja ti, ūn kuprēg kŷ nŷtī ag mŷ. Ēg hā vē. Topē jykre tar hā vē, Cristo tŷ cruz to sa ja ti. Topē krī há to ken hā vē, hā vŷ: Cristo ter ja ti, he mū. ²⁵ Topē krī tū nī ve vŷ ēprā ke krī há nī ve kāfór nī mŷr, ti hā ne ã pir mŷ krī há nī'. Kŷ Topē krój nī ve vŷ ēprā ke ag tar nī ve kāfór nī gé. Topē hā ne ã pir mŷ tar nī'.

Topē vŷ ēg kuprēg, ēg tŷ tŷ néñ ū tū ra

²⁶ Inh kanhkā', vêso jykrén. Topē vŷ ãjag jé prēr. Ñjag kāmī ti pipir nŷtī, ūn kanhró mág ag, escola tŷ hēn ri ke ki vênh kanhrän ja ag. Ún mág ag vŷ pipir nŷtī gé, ūn mág krē ag ke gé. Útŷ ge kuprēg mág tū ti nïgtī, Topē ti. ²⁷ Útŷ ūn mág ag mŷ krī tū nī ve ag hā kuprēg ti tī mŷr, ūn vênh kagtīg ag. Ti tŷ ūn krī há ag mŷ'a han sór vē. Kŷ tóg tag ki ūn krój nŷtī ag kuprēg, ūn tar ag mŷ'a han jé. ²⁸ Hā jé Topē tóg ūtŷ tag ki jagtar nŷtī ag kuprēg. Ún mág ag tŷ ēg ve kŷ ēg tóg ag mŷ jagãgtar nŷtī. Nén ūtū vŷ tŷ ēg nŷtī. Hā ra Topē tóg ēg kuprēg mū, ag tŷ tū' hen jé, ūn mág ag vŷ tŷ. ²⁹ Hā kŷ ūtóg Topē mŷ: “ūn mág vŷ tŷ inh nī, há inh nī,” henh ke tū pē nī, ēg tŷ kejēn ti ve kŷ. Hā jé Topē tóg ūn jagtar ag kuprēg.

³⁰ Topē mré ke vŷ tŷ ēg nŷtī, ha mē, ēg tŷ tŷ Jesus Cristo mré ke nŷtīn kŷ. Topē hā vŷ ēg krī há han mū', Jesus tugnīn. Topē hā vŷ ēg mŷ vênh pâte fón mū', ti tugrīn. Ti hā ne ēg tŷ tŷ ti tū nŷtī han mū', ti tugnīn. Ti hā ne ēg krenkren han mū'. Topē tŷ ti mŷ vênh jykre nîm hā vē, ēg tŷ tag han jé, ³¹ ūtŷ rán kŷ nī tag ti, hā vŷ: “ãjag tŷ ūtō: ūn mág vŷ tŷ ti nī, he sór kŷ ēg Senhor ti tómnī,” he mū, Topē vŷ rán ki.

2

Paulo vý krój nī gé

¹ Inh kanhkā', ãjag ki sóg jun ja nī, sỹ ãjag mÿ Topẽ jykre tó je. Inh pi(jé) ãjag mÿ ón kÿ vëme kanhró han'. Inh pi(jé) ãjag tÿ vënh vĩ ki kanhró jãvãnh tó'. ² Nén pir hã to sóg jykrén ja nãgtí, sỹ ãjag mÿ tó je, hã vý: Jesus Cristo, he mû, ti tÿ cruz to sa kÿ ter ja ñen ti. ³ Krój ja inh nī, sỹ ãjag ki jun kÿ. Mûmëg ja inh nī, kanë jur han ja inh nī, sỹ ãjag mré nñ kÿ. ⁴ Isỹ ãjag mÿ Topẽ vĩ tó kÿ inh pi(jé) vënh vĩ sïnví tÿ ãjag krín sór ja nãgtí', inh pi(jé) inh krí há tÿ vënh vĩ kanhró tó ja nãgtí'. Topẽ kupríg tÿ inh jagrẽ nī hã tÿ sóg ãjag mÿ tó ja nãgtí', ti jykre tar tÿ. ⁵ Hã kÿ ãjag pi(jé) ëprã ke jykre há ki ge jëg', ëprã ke vĩ kanhró ki'. Hÿ, hã ra ãjag tóg Topẽ jykre tar ki ge jëg mÿr'.

Topẽ kupríg vý Topẽ tÿ néñ to jykrén mû ki kanhró nī

⁶ Jävo sóg ū tÿ Jesus ki kanhró mág ag mÿ Topẽ vĩ kanhró tó tĩ gé, ū tÿ to jykrén há ag mÿ. Hã ra ti pi(jé) tÿ ëprã ke vĩ kanhró ní'. Ga kri ke ag jykre tó tû sóg nãgtí, ūri ûn mág ag vĩ ti. Tû' he je tóg ke mû, ūri ûn mág ag vĩ ti. ⁷ Topẽ vĩ kanhró tó sóg tĩ mÿr'. Ën tÿ ëg vësóg ki ki kanhrän ke tû nī. Väsy ëg tóg ki kanhrän ja tû nī gé. Hã ra Topẽ tóg väsy to jykrén mû, mundo tÿ kâ nî to hã tóg to jykrén mû, ëg tÿ ti vĩ ki kanhrän je, ëg tÿ ti jykre ki kanhró tugrïn tÿ ūn mág nÿtí je. ⁸ Úri ûn mág ag pi(jé) ki kanhró nÿtí', Topẽ jykre tag ki'. Ag tÿ ki kanhró nÿtí ra ag pi(jé) Jesus tÿ ka to ti sanh mû vë', ëg Senhor tÿ, ū tÿ vënh kar kafór nî tag tÿ mÿr. Hã ra ag tóg ti ki

kagtīg nŷtīn kŷ ag tógr cruz to ti sa ja nŷgtī. ⁹ Hā ra tógr rán kŷ nŷ, Topē jykre ti, hā vŷ: “Topē tógr ēg mŷ nén ū há tâvī kân ja nŷ, ū tŷ ti to há kar mŷ mŷr,” he mû. “Ū pi(jé) tag ve ja nŷ ver’. Ū pi(jé) tag mē ja nŷ ver’. Ěprā ke ag pi(jé) to jykrén ja nŷ ver’. Topē hā ne to jykrén ja nŷgtī, ti tŷ ēg mŷ kân ke ēn to,” he ja tógr nŷgtī, Topē vŷ rán ki.

¹⁰ Kŷ tógr ēg hā mŷ tó ja nŷ. Ā kuprīg tŷ tógr ēg kanhrān ja nŷ, to. Ti kuprīg vŷ nén kar to jykrén tŷtī, Topē tŷ nén to jykrén mû mré hā, ti tŷ vênh kar vatânh tá nén to jykrén mû mré hā. ¹¹ Ge ti nŷ, ha mē. Ěprā ke tŷ nén to jykrén mû ki kanhró ēg tógr nŷ. Kŷ ēg ne tŷ ki kanhrān tî? Ěg krî tŷ ēg ki kanhrān tî. Ěprā ke krî vŷ Ěprā ke tŷ nén to jykrén mû ki kanhrān tî. Hā ra Topē kuprīg vŷ Topē tŷ nén to jykrén mû ki kanhrān tî. Ěprā ke pi(jé) Topē tŷ nén to jykrén mû ki kanhrān tî', ti tŷ Topē kuprīg tŷ jagrē tû ra'. ¹² Hā ra Topē pi(jé) ēg mŷ Ěprā ke kuprīg tŷ ēg jagrē han'. Topē kuprīg tŷ tógr ēg mŷ ēg jagrē han, ēg tŷ ti tŷ ēg mŷ nén nîm mû ki kanhró nŷtī jé. Ti hā vŷ ēg kren han sór mû, ēg tŷ vênh krenkren han ki kagtīg ra. Ti tŷ ēg mŷ nén nîm to ken hā vě.

¹³ Hā tó sóg tî. Ěprā vênh kanhró pijé', sŷ ãjag mŷ tó mû tag ti. Topē kuprīg kanhró vě. Hā kŷ sóg ti kuprīg hā tŷ ti jykre kâmén tî. ¹⁴ Ěprā ke ag pi(jé) Topē kuprīg to há nŷtî', ti jykre to'. Ag mŷ tógr tŷ Topē krî tû nî ve nî. To jykrén há han ki kagtīg ag nŷtî, ag tŷ Topē kuprīg tŷ jagrē tû nŷtîn kŷ. ¹⁵ Ū tŷ ti kuprīg tŷ jagrē jě ēn hā ne nén kar to jykrén há han tî'. Kŷ ū pi(jé) ēg tŷ nén han mû ēn ki kanhró nŷ', ti

tý vég mū ra, ti tý Topē kuprīg tý jagrē tū jēn kÿ.

¹⁶ Hÿ, ū nÿ hÿn Topē tý néñ to jykrén mû ki kanhró nÿ? Ú nÿ hÿn Topē kanhrân mû'? Ú tý ti kanhrân mû venh ke tû ëg tóg nÿ. Jävo Cristo hâ ne ëg kanhrân tî', ti tý ëg krî ri ke nñn kÿ.

3

Topē camarada ag tý jagnê ri ke

¹ Inh kanhkâ', inh pi(jé) ãjag mÿ Topē jykre tó kân ja nñ ver', sÿ ãjag mÿ tó sór mû ra. Ú tý Topē kuprīg tý jagrê nÿtî tû ri ke vÿ tý ãjag nÿtî, gîr ri ke vÿ tý ãjag nÿtî, ãjag tý Cristo jykre to tar tû nÿtîn kÿ. ² Hâ kÿ sóg ãjag mÿ leite ri ke hâ ven ja nñ, sÿ ãjag mÿ Topê vî tó kÿ. Inh pi(jé) ãjag mÿ vëjën tar ri ke ven ja nÿgtî', ãjag tý to tar tû ja nÿtîn kÿ ver. Kÿ ãjag tóg ūri to tar tû nÿtî gé. Ver ãjag tóg ū tý Topê kuprīg tý jagrê tû nÿtî ve nñ. ³ Hâ kÿ ãjag tóg vënh kâpugpôv kÿ nÿtî, ãjag tý jagnê to jû nÿtîn kÿ. Hâ ki ãjag tóg ëprâ ke jykre han tî, hâ ki ãjag tóg ti tý jagrê tû nÿtî ve nñ. ⁴ Kÿ ãjag kâmî ū ne tóg: "Paulo mré ke vÿ tý inh nñ," he tî'. Kÿ ū tóg: "jävo sóg tý Apolo mré ke nñ," he tî gé'. Ëprâ ke jykre hâ vë, ãjag tý han mû tag ti.

⁵ Ú nÿ tý Apolo nñ', jo ū nÿ tý inh nñ', hâ vÿ: Paulo, he mû? Topê camarada ri ke ëg nÿtî, kÿ ãjag tóg ëg vî kri fi kÿ Jesus ki ge ja nÿgtî, ëg Senhor tý ãjag krîn kÿ. Ti hâ vÿ ëg mÿ ëg rânhraj nñm ja nñ. ⁶ Topê vî krân inh, ãjag kâki, kÿ Apolo vÿ ki gónh, hâ ra ū tý ti mog han mû vÿ tý Topê nñ. ⁷ Hâ kÿ ū tý krân mû pi(jé) tý ūn mág nñ'. Ú tý ki gónh mû pi(jé) tý ūn mág nñ gé'. Pir ti nñ, ūn mág ti, hâ vÿ: Topê, he mû, ū tý ti mog han mû ên ti. ⁸ Ú tý krân mû vÿ ū tý ki gónh mû

ẽn ri ke nĩ. Kanhkã tá ëg tóg ëg rãnhrãj kaja venh ke mû. Sỹ krãn ja kaja ve jé sóg ke mû, jãvo tóg ã tÿ ki gónh ja kaja venh ke mû gé. ⁹ Topë hã mré ëg tóg rãnhrãj mügtí. Topë japÿ ri ke ãjag nÿtí.

Topë tÿ ëg rãnhrãj tugným ke

Kÿ ãjag tóg ti tÿ ïn han mû ri ke nÿtí gé. ¹⁰ Ìn tÿ kri jé jafã ri ke han inh, ïn krógrógró ri ke ti, sỹ ãjag mÿ ti jykre tó kÿ, Topë tÿ to inh krïn kÿ. Kÿ sóg to jykrén há han, sỹ ïn tÿ kri jé jafã ri ke ẽn tar há han jé. Kÿ ãjag kãmí tóg kri ïn ri ke han mû sir, ti tÿ isÿ ãjag kanhrãn nón ãjag kanhrãn kÿ. Kÿ ū tÿ Topë vĩ tó mû jé to jykrén há han. ¹¹ Ìn tÿ kri jé jafã ri ke ẽn vÿ pir nĩ, hã vÿ: Jesus Cristo, he mû, hã kÿ sóg ãjag mÿ ri ke han, sỹ ti kãmén kÿ. Ú venh ke tû ëg tóg nÿtí. ¹² Kri ëg tóg ïn ri ke hyn han tî. Ú tóg ouro tÿ han mû, ū tóg prata tÿ han mû, ū tóg pó sïnví tÿ han mû, ū tóg ka tÿ han mû, ū tóg re tÿ han mû, ū tóg ëkré fár tÿ han mû. ¹³ Kurã tÿ ëgno ki ëg tóg venh ke mû, ïn há ti, hã vÿ: ëg tÿ ū mÿ ti vĩ kãmén há han ja ti, he mû. Pí vÿ ëg rãnhrãj kókén ke mû, kÿ ëg tóg pí ki ëg rãnhrãj jykre venh ke mû. ¹⁴ Pí tÿ ti kókén vãnh nñn kÿ ëg tóg ti kaja venh ke mû sir, ëg tÿ ïn tÿ kri jé jafã kri han ja kaja ti. ¹⁵ Pí tÿ ëg rãnhrãj kókén kÿ ëg tóg ëg rãnhrãj ti kren ke mû sir, ti tûg kÿ, ge ra ëg hã tóg kren ke mû hã ra, ëg tÿ kanhkã ra mûn kÿ. Hã ra tóg ëg tÿ pí ki kren ri ke nĩ sir.

¹⁶ Ha m , Topë ïn ri ke ëg nÿtí, Topë kupr g tÿ ëg k k k  j n k .  Jag m  tag ki kagt g? Ki kagt g n  ve  jag nÿt . ¹⁷  t  Topë ïn k k n m   n k k n j  t g ke m , Top  ti. Ti t  v  m r, ti ïn ti.  Jag h  v , ti ïn ti, ëg h  v .

Êg pi(jé) jagnē kāfór nýtī'

¹⁸ Kygnē tūg nī, ãjag tÿ vëso: "ki kanhró mág inh nī," hen kÿ. Ñjag tÿ ëprã ki kanhró mág nýtñ kÿ to: "nén ū tū vë," hemnī, to: "sÿ nén ū ki kagtig ri ke vë," hemnī, ãjag tÿ Topë jykre hã ki kanhrän jé. ¹⁹ Ëprã ki kanhró mág ag to Topë tóg: "nén ū tū vë," he tñ. Vënh kagtig ag tóg nýtī, ti mÿ. Hã kÿ tag tóg rán kÿ nī, ha më: "ëprã ke ag mÿ tóg ag tÿ ki kanhró mág nýtī ve nī, hã ra Topë tóg hã ki ag mÿ ag krí tû nýtī ën ven ke mû," he tóg, Topë vĩ rá ki. ²⁰ Kÿ ti rá ū vÿ ge nī gé, ha më: "Topë vÿ ki kanhró nī, ū tÿ ki kanhró mág ag tÿ nén to jykrén mûn ki. Nén ū tû vë, ag tÿ nén to jykrén mû ti. Kÿ tóg ki kanhró nī, Topë ti," he tóg mû gé, Topë vĩ rá ki. ²¹ Hã kÿ ëprã ke jiji tó sór tûg nī. Ag pi(jé) tÿ ūn mág nýtī'. Ñjag mré ke kar ag vë mÿr. ²² Inh hã vÿ tÿ ãjag mré ke nī. Apolo vÿ tÿ ãjag mré ke nī gé, Pedro ti ke gé. Mundo ki ke kar vÿ tÿ ãjag tû nî gé, ãjag rînrîr nî ti ke gé, ãjag ter ke ti ke gé, ãjag tÿ ūri vég mû ti ke gé, ãjag tÿ vâhâ venh ke ti ke gé. Ñjag tû kar vë mÿr, ²³ jâvo ãjag hã ne tÿ Cristo tû nýtī', kÿ Cristo vÿ tÿ Topë tû nî. Vyrmÿ tû han sór tûg nî.

4

Apóstolo ag

¹ Ñjag tÿ ëg to jykrén kÿ tag to jykren nî, ha më. Cristo camarada vÿ tÿ ëg nýtī. Topë jykre tó ëg tóg tñ, ëg tÿ vësog ki nén to jykrén vâh ën. Ën ki rîr ëg tóg tñ. ² Kÿ ëg patrão tóg nén ū pir ve sór nîgtî, ëg tÿ ti tû ki rîr mûn kÿ, hã vÿ: ëg tÿ ki rîr há han mû, he mû. Ge ti nî, Topë tÿ ëg ki nén ve sór mû ti. Ti

tū ki rīr há han jé ēg tógr ke mū. ³ Ký ãjag tý isý néñ han mū to vĩ mū ra tógr inh mý tý néñ ū tū nĩ, ēprã ke ag tý inh jykre to vĩ mū ra. Ký isog inh jykre to: há ti nĩ, he tū nígtí gé. ⁴ Inh pi(jé) sý ti vĩ mranh mū ki kanhró nĩ'. Hā ra sóg tag to: "hā ký inh jykre vý kuryj kar nĩ," he tū nígtí gé. Topẽ hā ne ēg jykre tugným tĩ', hā ký tógr ki kanhró kar nĩ, hā ký tógr tónh ke mū. ⁵ Ký ū jykre to vĩ sór tūg nĩ, kurã tý ēgno to hā, ēg Senhor kătíg ke to hā. Ti ha ne néñ kar věnh ven han ke mū', ēg tý věnh vatáh tá néñ han mū mré hā, ēg tý kuty tá néñ han mū mré hā. Ký tógr ēg tý néñ ū to jykrén mū ēn věnh ven han kān ke mū gé mýr. Ký ēg tógr měnh mū sir, Topẽ tý ēg mý vĩ há han ke ti. Vyrmý tógr ēg mý tónh ke mū, ēg kar mý, ēg tý néñ han ja ti.

⁶ Inh kanhkā', Topẽ vĩ rán ja pătén sór tūg nĩ. Ú tý ãjag kanhrän mū to: "Topẽ vĩ tó tĩ ag kāmī kăfór vý tý ti nĩ," he tūg nĩ. Ñjag tý to jykrén há han jé, hā jé sóg věnh hā to tag rán, ãjag mý, Apolo to ke gé, ēg tý jagnē ri ke nýtí tag ti. ⁷ Ēg tý jagnē kăfór han sór ký ēg tógr ón ký ke tĩ. Ha vé, Topẽ vý ēg mý ēg tū vin kān. Ēg tý věsog ki mān ja pijé'. Ký ãjag tý ne jé to: "isū vě," he sór ně? Tý tógr Topẽ tý ãjag mý nínm tū nĩ ve nĩ, ãjag tý to: "isū vý ã tū kăfór nĩ," hen ký.

⁸ Tý ūn há nýtí ve ãjag nýtí, věnhmý. Rico nýtí ve ãjag nýtí, věnhmý. Tý ūn mág nýtí ve ãjag nýtí věnhmý, inh jāvo. Hý, há ti nĩ vě, ãjag tý tý ūn mág nýtí ra. Ký sóg tý ãjag mré ūn mág nính mū gé vě vě. Hā ra tógr ke tū tĩ. ⁹ Jesus tý ūn fēg mū vý tý inh nĩ, apóstolo vý tý inh nĩ. Hā ra tógr sý to jykrén mū ra tógr Topẽ tý isý ūn jykre kórég ag ri ke han nĩ ve nĩ, ūn kónēg ag ri ke, ag tý ūn kăgtén mū ēn ag ri

ke. Vēnh kar ne tōg isugným tī', ēprā ke kar, Topē tÿ jēnē jafā ag kar ke gé, mundo tag ki ke kar ag mýr. **10** Krí tū nī ve sóg nī mýr, Cristo tugrín. Inh jāvo ãjag tōg krí há nýtī ve nýtī, Cristo jykre ki. Krój inh nī, jāvo ãjag tōg tar nýtī ve nýtī. Ñag to ag tōg vī há han tī, jāvo ag tōg iso é he tī. **11** Hā kÿ sóg kókír mū, ūri, kur tū sóg nī gé, iso kry ag tōg mū gé, jamā tū sóg nī gé, **12** ron sóg tī gé, sÿ inh rānhrāj ki ijēn ven jé. Ag tÿ iso é he mū ra sóg ag mý néñ ū há tó tī, Topē tÿ ag mý han jé. Ag tÿ inh vógl kónän kÿ sóg ag mý vēnh nenh tū nýtī. **13** Ag tÿ iso fé fé he mū ra sóg komér hā ag mý vī tī, ag jū tÿ tū' he jé. Väfár ri ke inh nī, vēnh kar mý, ag tÿ néñ fón tī kar ri ke inh nī.

14 Inh pi(jé) ãjag mý'a han sór mū'. Hā ra sóg ãjag mý tag rán, sÿ ãjag jyvēn jé, ãjag tÿ tÿ inh krē ri ke nýtīn kÿ, sÿ ãjag to há tāvī nīn kÿ. **15** Ú tÿ ãjag kanhrān sór mū vÿ e nýtī, ū tÿ Cristo jykre tÿ ãjag kanhrān sór mū ag. Mil kâfór ag nýtī, hÿn. Hā ra sóg pir nī, sÿ ãjag panh ri ke nīn kÿ. Isÿ ãjag mý Jesus Cristo kâmén kÿ sóg ãjag panh ri ke nī, ti tÿ sÿ ãjag hyn han ri ke nīn kÿ. **16** Hā kÿ sóg ãjag jyvēn mū, ãjag tÿ sÿ néñ han mū han jé. **17** Hā jé sóg Timóteo jēnē, ãjag to. Inh kósin ri ke ti nī, ti to inh há tāvī nī, kÿ tōg ēg Senhor jykre to tar nī. Ên hā vÿ ãjag mý tó mān ke mū, isÿ Jesus Cristo japyr jagma tī ti, isÿ ti jamīn jagma tī ti, isÿ igreja kar ki ke ag kanhrān tī ti, ēmā kar mī hā.

18 Jāvo ãjag kâmī ū tōg vēsÿ ūn mág han sór mū, iso: "kâtig ke tū pē ti nī," hen kÿ. **19-20** Hā ra sóg kânhmar ãjag to pasa ke kâtig ke mū, ha vemnī, ēg Senhor tÿ: "ha tīg," hen kÿ. Kÿ sóg ag jykre venh ke mū, vēsÿ ūn mág han mū ag. Êg pi(jé) ū vī tÿ Topē

tÿ tÿ ëg pâ'i nî ën vég tî'. Hâ ra ti jykre tar hâ tÿ ëg vég tî. Hâ kÿ inh pi(jé) ag vî më sór mû ver'. Ag jykre tar ve sór inh mû, ū tÿ vêşy ūn mág han mû ag. ²¹Kÿ isy ãjag tá jun kÿ ne nÿ hÿn ãjag mÿ há nînh mû? Inh mÿ ka ma kâtî mû', ãjag mrânmrân jé? Inh mÿ ãjag mÿ vî há han ke mû', komér hâ, ãjag tÿ tÿ inh fe nÿtîn kÿ? Ne nÿ hÿn há nî ãjag mÿ? Ha to jykrén.

5

Ün prûg kónan mû

¹Nén ū tóg më há tû ãjag to, ke gé. Nén ū vênhmÿ han ãjag nêji tî, hâ ra tóg kórég pê nî, ãjag kâmî ū tÿ néni han mû ti. Tag më inh, ha më: ãjag kâmî ū tóg nêji ã panh prû fi tÿ prûg mû. Ü tÿ Topê jykre ki kagtig ag pi(jé) ti ri ke han tî', ti jykre kórég tag ti'. ²Hâ ra ãjag tóg to fe kaj tû nÿtîgtî. Vêşy ūn mág han sór ãjag tóg mûgtî, vênh jykre kórég tag tÿ ãjag kâmî ū kâkâ nÿ ra. Ñag ne tóg vêşyrénh tû nÿtîgtî', ãjag tÿ ū tÿ ti kórég tÿ ge han mû ën kutêm jé, ãjag kâmî. ³Ha më, ëg tÿ ti tÿ néni han ke to inh jykrén huri, sÿ ãjag mré nî tû ra ver. Hâ ra sóg ãjag to jykrén tî. Sÿ ãjag mré nî ri ke han sóg tî, sÿ ãjag mré ti to jykrén kÿ. Ü tÿ vênh jykre pâno tÿ ge han mû ën tÿ tag han nî, ha më. ⁴Vênh mân jé ãjag tóg ke mû, jó sóg ãjag mré nî ri ke han mû, ãjag vênh mân ki. Ên ki ëg Senhor tÿ Jesus vÿ ãjag mÿ vênh jykre nîm ke mû. Kÿ ãjag tóg sir Jesus jyjy tó kÿ ⁵ti fêg ke mû, ūn jykre kórég ën ti, Satanás mÿ, ti tÿ ti fár kókén jé. Satanás tÿ ti fár kókén kÿ tóg hêñ ri ke mûn to jykrén mân ke mû, kÿ ti kupríg vÿ kren ke mû, ëg Senhor tÿ Jesus kurâ ën kâ.

6 Äjag tÿ vëso: “há ëg nÿtï,” he mû ran pi(jé) há nÿgtï’. Ha më, pão jägja sî tÿ, fermento sî tÿ pão kar tóg són ke kÿ mog tî. Tag to jykrén. **7** Hâ kÿ fón kân nî, pão jägja si ti, äjag tÿ pão tág han je, ün jägja tû ri ke äjag nÿtï, äjag jykre ti, ti há nîn kÿ. Kÿ vënh jykre kórég vâm kân nî. Cristo vý ëg jagfy ter mÿr. Ëg tÿ Páscoa kâ cordeiro tânh tû ën ri ke ti nî, Jesus ter ti. **8** Ëg tÿ festa ën ko je ëg tóg pão jägja si fón kân tî. Kÿ kemnî gé, hâ vý: vënh jykre pâno tovânh, he mû, néñ ü vënhmÿ han mân tûg, he mû, äjag tÿ pão jägja tû ri ke nÿtï je, hâ vý: vënh jykre kuryj han nî, he mû, vënh jykre pir han nî, he mû gé.

9 Hâ je sóg äjag mÿ rán ja nî, äjag tÿ ü tÿ néñ ü vënhmÿ han mû ag mré mû tû nî je. **10** Hâ ra sóg ü tÿ Jesus ki ge tû ag té ja tû nî, isý: “ag mré mû tûg nî,” hen kÿ. Jykre pâno ag nÿtï, eprâ ke ag, hâ vý: néñ kar to én (ka)më, he mû, néñ ü péju tî he mû vyrmÿ topë han mû, he mû. Äjag tÿ tag ag mré vëmén sór tû nîn kÿ äjag hÿn mundo tag tovânh kÿ hê ra mûnh ke mû. Inh pi(jé) tag té ja nî!. **11** Hâ ra sóg äjag mÿ ü tÿ ón kÿ tÿ ëg régre nî ën rán mû. Ü tÿ: “tÿ inh ä mré Jesus ki râ kÿ nî,” he mû ra néñ ü vënhmÿ han tovânh sór tû nîn kÿ ti mré tîg mân tûg nî, ti tÿ néñ kar to én (ka)më nîn kÿ, ti tÿ vyrmÿ topë han kÿ, ti tÿ ü to vî kónän (ka)më nîn kÿ, ti tÿ kron (ka)më nîn kÿ, ti tÿ néñ ü pigju(g) ti nîn kÿ. Ü tÿ ge mré nî sór tûg, nî, ti mré jën tûg nî gé.

12 Ëg pi(jé) ëg mré ke tû ag jykre tugnÿm ke mû', Jesus ki ge tû ag. Äjag tÿ ëg mré ke ag jykre tugnÿm ke vë, ag jykre to: “tag vý há nî, tag vý kórég nî,” henh ke vë. **13** Topë hâ ne ü ag jykre venh ke mû', ëg

mré ke tū ag. Ěg mré ke tÿ vĕnh jykre păno han kÿ ēg ti jykre tónh ke mû. Hă kÿ ū tÿ vĕnh jykre kórég han mû ūn kutém nî, ājag kâmî.

6

Ěg tÿ pă'i ag mÿ ēg mré Jesus ki ră kÿ nÿtî ū tónh ke tû

¹ Kÿ néñ ū tóg vĕnhmÿ tû gé. Ājag kâmî ū tóg ã mré ke to jû kÿ Jesus mré ke tû ag tÿ pă'i mÿ tó tî, pă'i ag jykre păno ra. Ti pi(jé) Topë tû ag mÿ tó tî!. Vĕnhmÿ ti nî, tag ti. ² Ěprâ ke ag jykre tugnÿm je ājag tóg ke mû mÿr, ājag tÿ tÿ Topë tû nÿtîn kÿ. Ājag mÿ tag mĕ ja tû? Kÿ, ājag tÿ ga kri ke kar jykre tugnÿm ken kÿ ājag hÿn jagnë jykre tugnÿm há han ke mû gé, jagnë to jû tÿ tû' henh ke je ājag tóg ke mû gé. Ki ājag tóg krÿg mû mÿr. ³ Topë tÿ jénë jafâ ag jykre tugnÿm je ājag tóg ke mû mÿr, ājag mÿ tag mĕ ja tû? Kÿ ājag hÿn Ěprâ ke jykre tugnÿm há han ke mû gé. ⁴ Ge ra ājag tóg ēg mré ke tû ag mÿ: "ha inh mÿ isû ti vé," he tû, ū tÿ ēg mré vĕnh mân tî tû ag mÿ, ag tÿ ga kri ājag tû ven je. ⁵ Mÿ ājag mÿ'a tû? Ājag kâmî ū mÿ kri há tû nî', ti tÿ ājag jyvĕn je ājag tû to, ājag tÿ jagnë tû to jykrén mû to? ⁶ Vĕnhmÿ ti nî, irmão tÿ irmão ū tón kÿ, ū tÿ Jesus ki ră kÿ nî tû mÿ, ti tÿ ājag tû ven je. ⁷ Ājag tÿ jagnë tû to jykrén kónân kÿ tóg vĕnhmÿ p  nî, ājag tÿ to jagnë to jû kÿ mÿr. Ājag tÿ ne je ājag tû tovănh sór tû nî n ? Ājag tÿ ne je ū tÿ ājag tû mân sór kÿ ti mÿ nenh ke n ? Ti hă tóg vĕnh jykre păno han mû, ājag tû mân sór kÿ. Ge ra ti mÿ n m nî. Kÿ ã tóg Topë v i mranh tû nî, inh , ti tugr n. ⁸ Hă ra ājag tóg ti mÿ nenh sór mû. Kÿ ājag tóg jagnë tû to vĕnh

jykre kórég han tī gé mýr, jagnē tū mān sór ājag tóг
mū gé mýr, ājag mré ke tū ēn mýr. ⁹ Ün jykre pāno
ag pi(jé) Topē tý tý ēg pā'i nī venh ke mū'. Ājag mý
tag mē ja tū?

Ha mē, ker kygnē hē'. Ü tý ün mén tū fag mré ný
mū ag pi(jé) venh ke mū', Topē tý ēg pā'i nī ti. Ü tý
vyrmý topē han mū ag pi(jé) venh ke mū'. Ü tý ā
prū ra ū fi mré ný mū ēn pi(jé) venh ke mū', ū fi tý
ā mén ra ū mré ný ký fi pi(jé) venh ke mū'. Ün gré tý
üñ gré ū tý prūg mū ēn pi(jé) venh ke mū'. Ün gré tý
ti tý prūg sór mū mý nenh tū ēn pi(jé) venh ke mū
gé'. ¹⁰ Ün tū péju(g) tī ēn pi(jé) venh ke mū', ū tý néñ
kar to én (ka)mē pi(jé) venh ke mū', üñ kron (ka)mē
pi(jé) venh ke mū', ū tý ēg to vī kónān tī pi(jé) venh
ke mū', ū tý ēg vatáh tá ēg tū māg tī pi(jé) venh ke
mū'. Topē tý tý ēg pā'i nī venh ke tū ag tóг nī, věnh
jykre tý ge han tī ag. ¹¹ Ājag kāmī ū tóг věnh jykre
tý ge han ja nǐgtī, vāsý, hā ra ājag tóг věnh kugpe ký
nýtī, ūri. Kykūnh ký ājag tóг nýtī, ēn tý, ký Topē tóг
ājag mý věnh pāte fón ja nī sir, ēg Senhor tý Jesus
Cristo tugrīn, Topē kuprīg tugenīn.

Ēg tý néñ ū věnhmý han ke tū

¹² Ký ājag hýn inh mý: "isý néñ han sór mū ēn han
jé sóg ke mū. Topē vý ge ra inh jagāgtān ke mū," he
sór mū. Vó. Néñ ū tóг ēg mý néñ ū há han ke tū
nī, ký tóг ēg tý ēn han mū ra há tū nī. Ēg tý néñ ū
han sór mū ēn tóг han há nýtīn mū vě, hā ra isý
néñ ū kórég tý tān nīn ký tóг inh mý há tū nī sir.
¹³ "Vějēn vý tý ēg nug tū nī, ký ēg nug vý tý vějēn
né nī," he ājag tóг tī. Hý, hā ra Topē vý tý tū' henh

ke mū, vējēn tÿ, ēg nug tÿ ke gé. Ēg han ja tóg nǐgtí, Topë ti. Hā ra ti pi(jé) ēg tÿ tÿ ūn mén tū mré nÿ jafā han'. Ēg Senhor tū vē, ēg, kÿ ēg Senhor vÿ tÿ ēg tān nī sir. ¹⁴ Ēg Senhor rīn mān tóg, Topë ti, kÿ tóg ēg rīn mān ke mū gé, ti jykre tar tÿ.

¹⁵ Kÿ ēg hā vÿ tÿ Cristo tū nÿtí, ti mré ēg tóg tÿ ūn pir ri ke nÿtí. Ājag mÿ tag mē ja tū'? Kÿ ēg tÿ Cristo tū tÿ ūn mén tū fi mré tÿ ūn pir ri ke han kÿ tóg vēnhmÿ p   nÿtí, fi mré nÿn kÿ. Ke t  g n  . ¹⁶ Ha m  , ū tÿ ūn mén (ka)m   fi mré nÿ kÿ tóg fi mré tÿ ūn pir ri ke n  . Hā kÿ tóg v  s   tol ja n  . “  n pir ri ke fag nÿtí, jagn   mré nÿtí fag,” he ja tóg n  . Ājag mÿ tag m   ja t  '? ¹⁷ Fag j  vo ēg tÿ tÿ ēg Senhor mr   ke nÿt  n kÿ ēg t   ti mr   v  nh kupr  g pir ri ke nÿt   gé sir.

¹⁸ Ēg tÿ ūn m  n t   mr   nÿ kÿ, ēg t   ūn pr  g t   mr   nÿ kÿ ēg t   v  nh kav  nh t   sir, ēg t   Top   v   mranh tag t  . Ēg t   né   ū ū ki Top   v   mranh kÿ ēg t   v  nh kav  nh t   ge han t   nÿt  . H   kÿ ūn m  n t   mr   nÿ tov  nh k  n n  , ūn pr   t   mr   nÿ tov  nh k  n n   gé.

¹⁹ Ēg h   v   Top   kupr  g jo ūn ri ke nÿt  . Ēg k  k   t   j   n  , Top   kupr  g ti, ti t   t   ēg jagr   n  n kÿ. Top   t   ēg m   né   han h   v  . Ājag m   tag m   ja t  ? H   kÿ ēg pi(jé) t   v  nh p  'i j  '. Top   kr  em ke v   t   ēg nÿt  . ²⁰ Ēg kaj  m t   m  r, kaja e to. H   kÿ v  nh kar m   Top   t   ūn h   n   ven n  , ājag t   ti jykre kuryj han m  n k  .

¹ Ājag tÿ inh mÿ v nh r n j n n k y  ajag t g inh m y
  ajag pr ug ke ti t  ja n .  ajag pr ug t  n n k y t g h  t 
 v . ² H  ra t g  ajag m y v nhm y t nh m u, k y t g inh
 m y  ajag t   n m n t  fag to  n ha m  t . H  k y t g
 h  n ,   t   n pir fi t  pr ug k y, fi t  t  ti pr  p  n 
 j .   fi t   n pir t  m n k y t g h  t  g , ti t  fi m n
 p  n  j  g . ³ K y fi m n j  fi m y fi t  han, fi mr  n 
 k y, j vo ti pr  fi j  ti t  han, ti mr  n  k y. ⁴ Fi pi(j )
 t  v s  n ', fi m n j n k y'. Fi m n t  v  sir. K y ti h 
 v  ri ke n  g . Ti pi(j ) t  v s  n ' g , ti pr  j n k y'.
 Fi t  v , fi m n ti. ⁵ H  k y jagn  m y v nh nenh t g
 n . H n ri ke m n  ajag kej n jagn  mr  to jykrén
 s r m u,  ajag t  kuty pipir ki jagn  mr  n  t  n  j ,
  ajag t  Top  mr  v m n j  v s ns n j . K y tag p t 
 jagn  mr  n  m n n  sir, Satanás t   ajag kr n k n n
 t  n  j .  ajag t    mr  n  s r k y t g inh m y to  ajag t 
 Top  v  mr nhan ha m  t , Satanás t   ajag kr n k y. H 
 k y t g  ajag t  k nhmar jagn  mr  n  m n k n h  t .

⁶ Tag kar t  s g  ajag m y,  ajag kr j n t n k y. Inh
 pi(j ) v nh kar m y: "ha pr ug, ha m n," he s r m u'.

⁷ V nh kar t  inh ri ke n t  ra t g inh m y h  t  v ,
 is y pr  t  n  tag ri ke. H  ra Top  t g v nh kar t 
 v rm y n n   to tar han t ,  eg t  ki kr m j . H  k y  
 t g   pr  t  to tar n , j    t g   pr  fi to tar n . Top 
 t  n n han jan h  v .

⁸ H  ra s g  n pr  t  m y tag t  s r m u, ha m .
  ajag t  inh pr  t  ri ke n t  ra t g h  t  v , k y  n m n
 ter ja fag t  m n m n t  ra t g h  t  v  g . ⁹  ajag t 
 h  ra pr ug s r k y,  ajag t  m n s r k y t g h  t  g , k y
  ajag t g v nh pr ug han m u sir.  ajag t  pr  t  n  ra
 fag to  n k n pi(j ) h  n ',  ajag t  ag to  n k y ke g '.
 H  k y pr ug n , m n n   ajag t      to  n t  n  j .

10 Ājag kāmī ū tóg prū nŷtī, ū fag tóg mén nŷtī gé. Ěg Senhor vŷ ājag hā mŷ tag tó mū, sŷ tónh ke tag, ha mē. Isŷ tó pijé', ti tŷ tó hā nē', ha mē. Ą mén fón tūg nī. **11** Ą tŷ ge ra to fón kŷ mén mān tūg nī. Ą tŷ mén mān sór kŷ ā mén fón jan hā mré to jykrén, ājag tŷ jagnē mré nŷtī mān jé sir. Kŷ ā prū jēn kŷ fi fón tūg nī gé. Ěg Senhor tŷ tón hā vē.

12 Jāvo inh hā tóg tag tó mū ājag mŷ, ha mē. Ěg Senhor tŷ tó pijé', ha mē. Ājag kāmī ū prū fi tóg Jesus ki rā sór tū nī, fi mén tŷ tŷ Jesus mré ke nī ra. Fi tŷ ti mré nī sór nīn kŷ tóg fi mré nī ha sir. Fi tovānh sór tūg nī. **13** Kŷ ā mén tŷ Jesus ki rā sór tū ra ā mré nī sór kŷ ti mré nīmnī gé. **14** Topē tū vŷ tŷ ā nī, ā mén tŷ ti ki rā sór tū ra. Hā ra tóg ā mré nīn kŷ tŷ ti tū ri ke nī gé sir. Kŷ ā prū fi tŷ Jesus ki rā sór tū ra fi tóg tŷ Topē tū ri ke nī gé sir, fi tŷ ā mré nīn kŷ. Ke tū nī mū ra ājag krē vŷ ti ki rā tū krē ri ke nŷtīn mū vē, Topē mū. Hā ra ag pi(jé) ri ke nŷtī'. Tŷ Topē tū ri ke ag nŷtī gé sir, ājag krē ti. **15** Hēn ri ke mūn ā mén, ā prū fi ā fón sór mū, fi tŷ Jesus ki rā sór tū nīn kŷ. Kŷ fi mŷ, ti mŷ: "ha tī ge," hemnī. Topē vŷ ēg krī kuprāg sór mū, hā jé tóg ēg kuprēg. Hā kŷ ā pi(jé) tŷ ā mén krēm ke nī', ti tŷ ā tovānh sór kŷ, ā pi(jé) tŷ ā prū fi krēm ke nī gé', fi tŷ ā tovānh sór kŷ, ā tŷ jesus ki rā tugrīn. **16** Hēn ri ke mūn ti kejēn kren ke mū, ā jamēn kŷ, ā mén ti, hā ra ā pi(jé) ki kanhró nī', ti kren ke ti'. Hēn ri ke mūn fi kejēn kren ke mū, ā jamēn kŷ, ā prū fi, hā ra ā pi(jé) ki kanhró nī', fi kren ke ti'. Hā kŷ fi tīg kamēg tūg nī, fi tīg sór kŷ, ti tīg sór kŷ ke gé.

Ēg tŷ Topē jykre hā mī mūnh

¹⁷ Topē tÿ ã jykre tÿ ã kuprëg ja ën hã mĩ tÿg nĩ, ëg Senhor tÿ ã mÿ Vënh jykre nÿm ja ën hã mĩ. Hã tó sóg tÿ, ëg mré vënh män tÿ kar ag mÿ. ¹⁸ Topë vÿ ã kuprëg. Ætÿ tÿ Israel mré ke nÿn kÿ ã gré junun fár vÿ kym kÿ nÿgtÿ. Kÿ tóg hã tÿ. Tÿ tÿ' he sór tÿg nÿ. Ætÿ tÿ Israel mré ke tÿ nÿn kÿ ã fár vÿ kym kÿ nÿ tÿ nÿ. Kÿ tóg há tÿ gé. Kym sór tÿg nÿ gé. ¹⁹ Nén û tÿ vë, ti fár kym ke ti, ti fár kym ke tÿ ti ke gé. Nén pir vÿ hã nÿ, hã vÿ: ëg tÿ Topë vÿ ki króm, he mû, ëg tÿ ti tÿ ëg jyvën mû han, he mû.

²⁰ Topë tÿ hã tÿ ã kuprëg kÿ vënh jykre ën hã mĩ tÿmn. ²¹ Ajag kãmî û vÿ patrão nÿtÿ. Ajag kajãm tóg, ãjag patrão ti, ëg tÿ ëg mëg kajãm ën ri ke, hã kÿ ãjag tóg tÿ ti tÿ nÿtÿ, fagrÿnh mÿ ãjag tóg ti rãnhräj han ti. To krí kufy nÿtÿ tÿg nÿ. Ajag tÿ hã ra ãjag patrão tovãnh to vënh jykre há ve kÿ tovãnh nÿ, ti tÿ ãjag tovãnh sór kÿ. ²² Ha vé, ëg Senhor vÿ ãjag kuprëg, ãjag patrão nÿtÿ ra. Ajag tÿ tÿ Cristo tÿ nÿtÿn kÿ ãjag tóg tÿ ûn patrão tÿ ën ri ke nÿtÿ sir, ãjag tÿ ëprä patrão krëm nÿtÿ ra. Kÿ ãjag patrão vÿ ge nÿ gé. Ëg Senhor tÿ ti kuprëg kÿ tóg tÿ ti patrão jë sir. Hã kÿ ûn patrão tÿ ag vÿ Cristo ki ge kÿ tÿ Cristo krëm ke nÿtÿ. Jävo ûn patrão ag vÿ Cristo tugrÿn tÿ ûn patrão tÿ ën ri ke nÿtÿ gé. ²³ Hÿ, ëg kygjäm ti mÿr, kaja e tÿ, Cristo ti. Hã kÿ ëprä ke ag krëm nÿtÿ sór tÿg nÿ, tÿ nÿ mû ra ag tóg ãjag tÿ Cristo mré mû kamëg mû.

²⁴ Inh kanhkâ', Topë tÿ hã tÿ ãjag kuprëg kÿ vënh jykre ën hã mĩ mÿmn.

Ün mén ja tÿ fag tó vënh jykre

²⁵ Ūn mén ja tū fag tó ja ājag tóg nīgtī inh mȳ, ājag tȳ rán ki. Hā ra ēg Senhor pi(jé) fag to néñ ū tó ja nīgtī'. Kȳ sóg to jykrén kȳ ājag mȳ tag tó sór mȳ, ha mȳ. Ēg Senhor tóg inh jagāgtān, kȳ tóg isar han, sȳ to jykrén há han jé. ²⁶ Kȳ sóg ēg tȳ ti jagy vég tī tag to jykrén mȳ. To jykrén kȳ tóg inh mȳ há tī, ājag tȳ ūri néñ han mȳ tag tovānh sór tū nī jé. ²⁷ Ā mȳ prū jé? Kȳ fi fón sór tūg nī. Ā mȳ prū tū jé? Kȳ prūg sór tūg nī gé. ²⁸ Ā tȳ ge ra prūg sór kȳ tóg há tī gé hā ra, Topē vī mranh ke tū ã tóg nī, prūg kȳ. Kȳ ūn mén ja tū fi mén kȳ tóg há tī gé sir. Topē vī mranh pijé'. Hā ra tóg jagy tīnh mȳ. Krī kufy ve jé ājag tóg ke mȳ, tag ki, ēprā, ājag prūg kȳ, ājag mén kȳ ke gé. Hā ra tóg inh mȳ há tī vē, ājag krī kufy tū nī ti.

²⁹ Inh kanhkā', inh vī tag jēmē ra, ha mȳ. Kurā tȳ ēgno vȳ kānhmar jun ke mȳ. Hā kȳ ūn mén fi jé ūn mén ja tū fi ri ke nī, ūn prūg ja tū ri ke nī gé. Tag ki vēnh jykre vē, fag tȳ jagnē mré nītīg ti. Kānhmar tóg tū' henh ke mȳ. ³⁰ Hā kȳ ū tȳ tag ki fȳ mȳ jé ūn fȳ tū ri ke nī. Ū tȳ tag ki mȳ sér nī jé ūn mȳ sér vānh ri ke nī. Ū tȳ néñ ū comprar he mȳ jé ū tȳ néñ ū comprar he tū ri ke nī. ³¹ Ū tȳ ga kri tȳ néñ ū mág nī ūn jé ū tȳ néñ ū tū ūn ri ke nī. Tūg kān jé tóg ke mȳ, ēg tȳ tag ki néñ vég mȳ ti.

³² Néñ ū pir tóg inh mȳ há tī vē, hā vȳ: ājag krī kuprā kȳ nītīmnī, he mȳ, ājag tȳ néñ ū to krī kufy tū nītī jé.

Ūn prūg tū ūn vȳ ēg Senhor tū ki rīr tīgtī, kȳ tóg: “ēg Senhor mȳn mȳ há nī vȳ, sȳ néñ han mȳ ti?” he tī. ³³ Jāvo ūn prūg mȳ vȳ ēg tȳ tag ki néñ vég tī ki rīr nīgtī, kȳ tóg: “inh prū fi mȳn mȳ há nī vȳ, sȳ néñ

han mū ti?" he tī gé. 34 Kÿ tóg ēg Senhor tū ki rīr tāvī han tū nī sir, ūn prū ēn ti. Kÿ fi vý ge nīgtī gé, ūn mén ter ja fi, ūn mén ja tū fi ke gé. Ēg Senhor tū ki rīr fag tóg nīgtī, fag tÿ tÿ ti tū tāvī nýtī jé, fag tÿ ti tū ki króm há han jé, fag tÿ nén ū han kÿ, fag tÿ nén ū to jykrén kÿ ke gé. Ún mén mū fi tóg hā ra ēg tÿ tag ki nén vég tī ki rīr nīgtī, kÿ fi tóg: "inh mén mýn mý há nī vý, sý nén han mū ti?" he tī gé.

³⁵ Sŷ ãjag tû to jykrén há han kŷ, hã kŷ sóg ãjag mŷ tag tó mû. Inh pi(jé) ãjag mŷ vĩ tar han sór mû', ãjag tŷ ti tŷ ãjag mŷ há tû nî ẽn han jé'. ãjag tŷ mû há han kŷ tóg inh mŷ há tî, ãjag tŷ ẽg Senhor tû ki rîr há han kŷ, nén ū tŷ ãjag kutân tû nî jé.

36 Hẽn ri ke mūn ti ājag kāmī ū mȳ há tū nī, ti kósin fi mén tū nīn kȳ. Hẽn ri ke mūn tóg fi mȳ vēnhmȳ nȳ ve nī, fi panh mȳ ke gé. Hẽn ri ke mūn fi sanh há nī ha, hẽn ri ke mūn fi jagtar ke mū, fi mén ke tū to. Kȳ tóg jatun mȳ fi tȳ ā tȳ néń han sór mū ēn han mū sir, fi panh ti. Há ti nī, fi mén ke ti. Topē vī mranh pijé'.

³⁷ Hēn ri ke mūn ū tóg to jykrén há han mū hā ra,
ký tóg fi mén sór tū nī sir. Ký tóg tá kry nī, ã kósín fi
ki rīr ke ti. Ký tóg to jykrén mān mū ra tóg ti mý há
tī, fi mén ke tū ti. Tovānh sór tū ti nī. Ký tóg fi mén
tū nī sir. Tag vý há tāvī nī. ³⁸ Hā ký tóg ge nī, ha mě.
Ti tý fi mén ký tóg há nī, ã kósín mén ja tū fi. Ti tý fi
mén tū nīn ký tóg há kāfór nī.

³⁹ Ún týtá fag vý tý ãjag mén tū nýtī, ag rínrír nýtín ký. Ú fi mén ter kar ký fi hã ra ū tý mén sór mû ký fi tóg mén mû sir, jatun mý. Fi mén mân v  sir, Há ti n . H  ran j  t   g Senhor mr  ke n , fi mén m n ke ti. ⁴⁰ Fi t  m n m n sór t  n n k  t g h  k f r n  sir, fi m y s r k f r. Is y fag to jykrén h  v . H  ra

sógr Topē kuprīg tý jagrē nī, hā kÿ sógr ãjag mré to jykrén há han mū gé.

8

Vēnh kāggrá tý topē to vēnh jykre

¹ Kÿ sógr ãjag mÿ vējēn tó sór mū gé. Æjag mëg tānh kÿ ag tógr vēnh kāggrá tý topē mÿ pūn vén tī, pūn kar kÿ ag tógr açougue ki ãjag mÿ vēne he tī. Kÿ ãjag kāmī ū tógr: “inh mÿ açougue ki mān kÿ konh mÿ vÿ?” he tī, hā kÿ sógr ãjag mÿ kāmén sór mū.

Hā ra ãjag kāmī ū tógr: “ki kanhró ēg nÿtī, to tar ēg nÿtī,” he tī. “Jatun mÿ ēg tógr konh ke mū,” he ag tógr tī. Ēg tý nén ū to: “ki kanhró mág inh nī,” hen kÿ tógr inh mÿ ēg tý kānhmar ū to: “ti pi(jé) inh ri ke nī”, ti kāfór inh nī,” henh ha mē tī. Ēg tý jagnē to há nÿtīnh ke vē. Ēg tý jagnē to há nÿtīn kÿ ēg tógr jagnē mÿ nén ū há tó tī, ēg kar tý ki kanhrān há han jé sir.
² Ēg tý nén ū to: “ki kanhró sógr nī, ã jāvo,” hen kÿ ēg pi(jé) ki kanhrān há han mū ver’. ³ Ēg tý Topē to há nÿtīn kÿ, kÿ tógr ēg tý ti ki kanhrān há han mū sir Topē ti.

⁴ Kÿ sógr ãjag mÿ vējēn ēn kāmén sór mū, ag tý ón kÿ vēnh kāggrá tý topē mÿ pūn tī ēn ti. Nén ū tū vē ón kÿ vēnh kāggrá tý topē ti. Pir ti nī, Topē ti. Topē ū vÿ tū nī. ⁵ Nén ū e to ag tógr ón kÿ: “Topē vē,” he tī, kanhkā tān ū ag to, ga tān ū ag to ke gé, ū tý ge vÿ e nÿtī, topē tý ge ti, Senhor tý ge ti. ⁶ Hā ta tógr ēg mÿ pir nī, Topē ti, ēg jóg mág ti, ag jāvo. Nén kar han ja ti nïgtí mÿr vēnhmÿ, kÿ ēg tógr ti hā ve sór mū gé sir. Pir ti nī gé, ēg Senhor ti, hā vÿ: Jesus Cristo, he mū.

Nén ū kar vý nýtī ti tugrīn, kÿ ēg ti tugenin krenkren ke mū gé.

⁷ Hā ra ēg kāmī ū ag tógi tag ki kagtiig nýtī ver. Tāg ti nī ver, ājag tÿ ón kÿ vēnh kāggrá tÿ topē tovānh mū ti, kÿ tógi ver ag mÿ e tī. Hā kÿ ón kÿ vēnh kāggrá tÿ topē mÿ vējēn pūn ja ēn tógi tÿ vēnh kāggrá tÿ topē ēn tū nī nēji ag mÿ. Kÿ tógi ag tū vējēn ēn ko kÿ tógi ag tÿ vēnh kāggrá tÿ topē ēn tū ko ri ke nī sir ag mÿ. Kÿ tógi ag mÿ há tū tī sir, ag tÿ tag to krój nýtīn kÿ ver. Kÿ tógi ag mÿ ag tÿ vējēn to vēnh kavénh ha mē tī.

⁸ Ēg pi(jé) vējēn tugrīn Topē to há nýtī', ti to kórég nýtī'. Ēg tÿ ko tū (hā) ra néni ū tū vē gé, vēnh kāggrá tÿ Topē mÿ pūn ja ēn ti. Vējēn vē mÿr. ⁹ Nén ū kar vý tÿ ēg tū nī.

Hā ra ūn krój tógi hēn ri ke mūn Topē vī mranh ke mū, ēg tugrīn, ti tÿ ēg tÿ ti mÿ néni ū vēnhmÿ to tar nýtī nī ve nīn kÿ. Kÿ tag han sór tūg nī. ¹⁰ Ve ra ha. Tar ã tógi nī, ki kanhró ã tógi nī, vēnh kāggrá tÿ topē vý tÿ néni ū tū nī ã mÿ. Hā kÿ ã tógi ti jo ĩn krēm rā kÿ ko mū sir, ti festa ti, ã mré ke ū tÿ ti mÿ festa han kÿ. Nén ū tū vē vē. ã tÿ ti festa ko mū ti. Hā ra ēg mré Jesus ki rā kÿ jē ū tógi tag to krój nī ver, kÿ tógi tá ã vég mū sir, ã tÿ ti festa ko mū ēn kā. Kÿ tógi ã ve kÿ to jykrén mū sir, ti festa ko sór jé, vēnh kāggrá tÿ topē mÿ festa ēn, ti mÿ pūn ja ēn ti. Hā ra vēnh kāggrá tÿ topē tógi ti mÿ tar nī, ūn krój mÿ, ti tÿ Jesus ki rā kÿ nī (hā) ra. ¹¹ Kÿ tógi ã tÿ ko mū tugrīn vāfor ke mū sir, ūn krój nī ti. Ti jāvo ã tógi ki kanhró nī, hā ra tógi ã tugenin tū' henh ke mū, ūn krój nī ti. Hā ra Cristo tógi ti jagfy ter ja nýtī. ¹² Æ tÿ ti vī mranh hā vē sir, ã régre krój ēn to. Ti vógo kónān ã tógi mū sir, ti

krój nñn kÿ. Hã ki ã tóg Cristo vĩ mranh mû sir, mÿr, ha më. ¹³ Hã kÿ sóg tag han sór tû nñ. Inh irmão tÿ isÿ néñ ū nñ ko to Topê vĩ mranh kÿ sóg néñ ū nñ ko sór mân ke tû nñ ha, ón kÿ vênh kâggrá tÿ topê mÿ pûn ja ñen ti, ti tÿ mranh tû nñ jé sir, isugrïn.

9

Paulo tÿ jãnkamy ve sór tû

¹ Isÿ néñ han mû ve ra. Êprã ke ag tÿ inh mÿ néñ tó mû ñen han sór tû inh nïgtî. Jesus hã vÿ inh fëg, isÿ tÿ apóstolo jë jé. Ti ve inh mÿr, ëg Senhor tÿ Jesus ti. Kÿ ãjag vÿ isugnñ ū Senhor ki ge jëg. Inh rãnhräj kaja vÿ tÿ ãjag nýtî. ² Hën ri ke mûn sóg ū mÿ tÿ apóstolo tû nñ. ãjag hã mÿ sóg tÿ apóstolo jë mÿr, ãjag tÿ inh vĩ më tugrïn ti ki ge kÿ. Hã ki tóg ve há tî, ëg Senhor tÿ inh fëg ja ti. ³ Kÿ ū tÿ kejën inh kato vĩ sór mû mÿ sóg tag tó tî, ha më. ⁴⁻⁵ Jesus tÿ ūn vin mû ū ag ri ke inh nñ, apóstolo ū ag ri ke, ū tÿ Jesus mré pygfa mû ag ri ke, Pedro ri ke ke gé, isÿ vëjën to, inh prû tû to ag jykre han tû ra. ãjag prû fag pére ag mû tî, ag tÿ hën ra mûn kÿ. Isÿ ag ri ke ū tÿ Jesus ki râ kÿ jë ū fi tÿ prûg sór mû ra sóg fi pére tîg ke mû vë gé, hã ra sóg ke sór tû nñ. Kÿ ag tóg ãjag jën ko tî, ag tÿ ãjag mÿ Topê vĩ tó to. Isÿ ag ri kén ãjag jën ko sór mû ra sóg konh ke mû vë gé, hã ra sóg ko sór tû nñ. ⁶ Inh nïgé rãnhräj ja kaja hã ko sór inh tî, Barnabé ti ke gé. Ëg tÿ Topê vĩ tó tî ū ag ri kén ëg nïgé rãnhräj tovãnh sór mû ra ëg tóg tovãnh ke mû vë, hã ra ëg tóg rãnhräj sór mû. ⁷ Ëg tÿ Topê tÿ ëg mÿ vênh rãnhräj nñm kaja venh ken kÿ tóg há tî vë. Soldado jykre ri ke ti nñ. Ag pi(jé) ãjag tû ko tî', ag

tý vēnh génh han kÿ, soldado ag. Äjac vēnh génh hã to ag tóg vējēn vég tñ. Kÿ ū tý uva ki rír tñ vý ti kanë ko tñ gé. Kÿ ū tý ovelha ki rír tñ vý fi leite kron tñ gé. Hã kÿ tóg ëg tý Topë vĩ to ganho ve sór mû ra tóg há tñ vê, hã ra ëg tóg ve sór tû nñ.

⁸ Ëprã ke jykre ki ëg tóg ëg rãnhräj p  to ëg j n v g t . K y Top  v  tag t  ja n gt . ⁹ Moisés v  tag r n ja n , ha m . "Monh t   kr  j nk re ki r nhr j k y ti j nky t g fn t g n , ti j n kam g t g n ," he ja ti n , Top  v  r  ki. Top  m y monh h  to jykrén k y tag t  ja n ? V . ¹⁰  g to jykrén h  k y t g tag t  ja n .  g h  to t g r n k y n ,  g t y  g r nhr j to ëg j n ve j . H  k y ū t y  p y ki r nhr j m u t g to n n  u ve sór m u, h  j  t g r nhr j j  n .  t y j nkr g m u v  to n n  u ve sór m u g ,   r nhr j to. ¹¹ Is y  ajag m y kanhk  jykre t  k y t g s y n n  u kr n ri ke n , k y s y  ajag ki n n  u ve sór m u ra t g h  t  v , ij n j , h  ra s og ve sór t  n . ¹²   ag t g  ajag j n v g t , Top  v  to. K y t g s y ag ri k n  ajag ki j nk my ve sór m u ra h  t  v , s y  ajag m y Top  v  t  v n k y. H  ra s og  ajag j n ve sór t  n . Inh jagtar ra t g inh m y t y n n  u t  n ,  t y isug n Cristo k ame s r kato v  t  n  j , s y ti kaja ve tugn n Jesus to k r g t  n  j . H  k y s og ve sór t  n .

¹³  t y Top   n kr m ti t  ki r r t  ag v  tá  ajag j n v g t  g , ag t y Top  m y n n vin t   n t y. K y ū t y Top  m y n n  u p n t   n v  ti ke ko t  g .  ajag m y tag m  ja t ? ¹⁴ H  k y  g Senhor v  tag t  ja n gt  g , h  v : " t y ti k m n m u  n v  tag to  ajag j n venh ke m u," he m u. ¹⁵ H  ra s og  ajag j n ve sór ja t  n . K y s og ve sór t  n  g ,  ri, h  k y s og  ajag m y r n m u. Is y ij n to inh n g  t y r nhr j m u h  to s og t y  n m g n nh m u, kanhk  t . K y s og t y t ' he sór t  n gt . Iser j 

tó̄g inh mŷ há tĩ, ũ tŷ inh mŷ Topẽ vĩ kajãm sór mû̄ (hã̄) ra.

¹⁶ Jesus kãmén sóg tĩ. Inh rãnhraj hã̄ vẽ. Ti hã̄ tó̄g inh mŷ tó, sŷ ti kãmén jé. Kŷ sóg ti tó̄ tugrñ̄ tŷ ūn mág nñ̄nh ke tû̄ nñ̄. Isŷ ti kãmén sór tû̄ ra Topẽ tó̄g inh vó̄g kónãn ke mû̄ vẽ, isŷ inh rãnhraj han tû̄ nñ̄n kŷ. ¹⁷ Topẽ tŷ inh mŷ: “ha kãmén,” he tû̄ nñ̄ ra sóg kanhkã tá to ganho venh ke vẽ vẽ, sŷ ti kãmén tĩ ti to. Hã̄ ra tó̄g inh mŷ: “ha kãmén,” he ja nñ̄, kŷ tó̄g sŷ ti rãnhraj ki rí̄r há han mû̄ ve sór mû̄ sir inh ki, Topẽ ti. ¹⁸ Kŷ sóg kanhkã tá to ganho venh ke tû̄ nñ̄, inh rãnhraj ja to. Hã̄ ra sóg ganho ve sór mû̄ tá. Hã̄ kŷ sóg ēprâ ke ag ki sŷ néñ̄ ve sór mû̄ ēn ve sór tû̄ nñ̄, ijéñ̄ jé. Ájag tŷ inh mŷ néñ̄ vin ke ti ve sór tû̄ inh nñ̄. Véké sóg ájag mŷ tó̄tĩ, Topẽ vĩ ti, vêñ̄h kar mŷ ke gé. Ájag tŷ inh mŷ kajãm tû̄ ra tó̄g inh mŷ há tĩ. Kŷ sóg tag hã̄ to kanhkã tá inh ganho ti venh ke mû̄.

Ün e tŷ Jesus ki ge kŷ tó̄g Paulo mŷ há tĩ

¹⁹ Ü pi(jé) inh kri ke nñ̄'. Ge ra sóg vësŷ vêñ̄h kar krém ke han, vêñ̄h kar tŷ inh patrão ri ke nÿtĩ jé. “H  n ri ke m  n ũ tó̄g Jesus ki r   sór mû̄, isŷ tŷ ti krém ke nñ̄n kŷ,” he sóg tĩ. H   je sóg vësŷ ag kr  m ke han tĩ, ũ tŷ ti ki ge mû̄ ag e nÿtĩ jé, isugrñ̄. ²⁰ Judeu ag tugn  n sóg vësŷ Judeu han tĩ, Judeu ag tŷ Jesus ki ge jé. Isŷ ag jykre han sór tû̄ ra inh han ke tû̄ nñ̄ v  , h   ra sóg han sór tû̄, isŷ ag to há nñ̄n kŷ. Kŷ sóg Judeu jykre han mû̄ ag tugrñ̄ ag jykre han tĩ, ũ tŷ ag jykre han mû̄ ag tŷ Jesus ki ge jé, isugn  n. ²¹ Kŷ f  g ag v   Judeu jykre han tû̄ n  gt  , kanhgág ag ke gé. Kŷ sóg f  g ag tugrñ̄ f  g jykre han tĩ, kanhgág ag tugn  n sóg kanhgág jykre han tĩ, ag tŷ isugrñ̄ Jesus ki ge jé. Inh pi(jé) Topẽ jykre tov  nh mû̄ h   ra'. Cristo

jykre han sóg tīgtī mýr. Judeu jykre hā tovānh inh tī, fógr to, kanhgág to ke gé. ²² Ký sóg ūn krój ag mý komēr hā vī tī, ag tý isugnīn Jesus to vāsānsān mān jé. Isý ūn jykre ve ký sóg ti jykre ri ke han tī, ag tý Jesus ki ge jé, isugrīn. ²³ Tag kar han sóg tī, Jesus kāme tugnīn, isý ti mré ti rānhrāj ki rīr jé.

²⁴ Ha mē, ūn e tógr corrida han tī, hā ra ūn pir tógr ganhar ke tī inhhā. Ag ri ke han nī. Vāsān ra, ājag tý ganhar ken jé, Jesus tý ēg mý néen ven ke ti. ²⁵ Ha vé, ūtý torneio han tī ag vý to jykrén mág tī, ký ag vākrég tī gé, ag tý ganhar ken jé. Êprā jykre ki ag tógr ganhar ke sór tī, hā jé ag vākrég tī, ti tý kānhmar tū' he mū ra, ag ganho ti. Hā ra ēg tógr kanhkā tá ēg ganho venh ke mū, ūtý tūg ke vānh ēn ti. ²⁶ Ge sóg tī gé, sý corrida ri ke han ký. Pétém sór inh nī, to krónh ke tū sóg nī. Rárá ri ke han sóg tī to. Inh pi(jé) véké rárá tī'. ²⁷ Vénh hā to rá sóg tī, ký sóg isý néen to én mū ēn han ke tū nī. Inh mý Topē tý inh fón ha mē tógr tī, isý ājag jyvēn kar ký věnh jykre pāno han ký. Hā ký sóg věso rá tī, sý han tūg jé.

10

Êgjo ke ag to jykrén nī

¹ Inh kanhkā', tag jémē ra, ājag tý ki kanhrān jé. Êg jóg'jóg ve ag vý Moisés mré mū ja nīgtī. Kanhkā gógr ūn krém ag tógr mū kān ja nīgtī, ký ag tógr goj kusūg nig ūn kafā ra pa kān ja nīgtī gé. ² Êg věnh kygpe ri ken hā vě, ag tý kanhkā gógr krém mū ja ti, ag tý goj kusūg nig kafā ra pa ja ti ke gé. Æn kā Moisés vý ag jāmī tīg ja nīgtī, Jesus tý ēg ki rīr nī tag ri ke. ³ Ký ēg jóg'jóg ve ag tógr kanhkā tá vějēn ko kān ja nīgtī gé, ⁴ kanhkā tá goj tý ēganē ki kronkron

kān ja ag tógo nīgtī gé, kanhkā tá goj tý vēnh kanē ti. Páró tá ag tógo goj ve ja nīgtī, hā ra tógo tý kanhkā tá ke nī ja nīgtī. Cristo to ken hā vē. Ti hā vý ag mré tī ja nīgtī. Ký tógo ag mý goj ēn ven ja nīgtī. ⁵ Ge ra Topē tógo ēg jóg'jóg ve ag to jū kān ja nīgtī, ký ag tógo kāgter kān ja nīgtī, ga kórég ēn tá. Hā ra tógo ūn pipir ag hā to hā ja nīgtī, Topē ti, ký ag hā tógo krenkren ja nīgtī, ūn pipir ēn ag. ⁶ Hā ra tógo rán ký nī, ēg tý tý vēnh kanhrān jé, ēg tý néñ ū kórég to én tū nī jé. To én ja ag tógo nīgtī, ēg jóg'jóg ve ag, ký ēg tag han ke tū nī.

⁷ Hā ký ón ký vēnh kāggrá tý topē nón mū sór tūg nī. Tag han ja ag tógo nīgtī gé, ēg jóg'jóg ve ag. Hā ký tag tógo rán ký nī, hā mē. “Povo kar vý nīgnī mū sir, ag tý vēnh kāggrá tý topē to festa ko jé, ag kronkron jé sir, ag tý kar ký vēnh gringréen jé fag mré,” he ja tógo nīgtī, Topē vī rán ki. Hā to Topē tógo ag to jū ja nīgtī gé.

⁸ Ký ēg ūn mén tū fag mré nýnh ke tū nī gé. Tag han ja ag tógo nīgtī gé, ēg jóg'jóg ve ag, ký kurā pir ki ū tý 23 mil (ke) ag vý kāgter ja nīgtī, Topē tý ag tūg ký. ⁹ Ký ēg Topē to: “ti hýn iso júnh ke tū nī, sý ti vī mranh mū ra,” henh ke tū nī gé. Ke ja ag tógo nīgtī gé, ēg jóg'jóg ve ag, ký pýn tógo ag kāgtén ja nīgtī, Topē tý ag to jún ký. ¹⁰ Ký ēg Topē to vī kónān ke tū nī gé. Ke ja ag tógo nīgtī gé, ēg jóg'jóg ve ag, ký Topē tý jēnē jafā tógo ag kāgtén ja nīgtī.

¹¹ Hā ra Topē tógo ag vógo kónān, ēg tý ag to vēnh kanhrān jé. Hā jé tógo rán ký nī gé, ti tý to ēg jyvēn jé. Ēg hā mýn kakó nī, kurā tý ēgno ti. ¹² Hā ký vēso jykrén. Ā tīg há han ký, ā tý ti vī mranh tūg ký tógo há tī. Hā jé vēnh ki rīr, ā tý prānh ke tū nī jé. ¹³ Nén-

Kórég vỹ ēg krĩn sór mū, ēg tÿ Topẽ vĩ mranh jé. Hã ra tóg ēprã ke jykre ki ēg krĩn sór tǐgti, Japo ti. Kÿ Topẽ tóg ti vég tĩ, kÿ tóg ēg ki rĩr tĩ. Kÿ tóg kejẽn ti mÿ: "gen kÿ," he tĩ sir, ti tÿ ēg kutän tãvĩ han mû ra ēg tÿ hẽ ri ke tû nñ jé. Kÿ tóg ēg tar han ke mû gé, ēg tÿ Nén-Kórég tÿ ēg krĩn kónän mû ra ti kato tẽ jé, ēg tÿ ti mÿ: "hej," he tû nñ jé.

Vênh kãggrá tÿ topẽ jykre han sór tûg nî

¹⁴ Inh krë', tag tigrñ vênh kãggrá tÿ topẽ tovãnh pẽ han nñ, ve sór tûg nñ. ¹⁵ Ki kanhró ãjag tóg nÿtî, hã kÿ ēg tÿ Jesus jamî ko tĩ ên to jykrén nñ, ha mẽ.

¹⁶ Ēg tÿ Cristo ter ja mĩ êkrén kÿ ēg tóg kron tĩ, ti kyvénh ri ke ên ti. Copa ên to Jesus tóg Topẽ mré vĩ há han ja nÿgti, ag tÿ kron jé. Kÿ ēg tóg to Topẽ mré vĩ kar kÿ kron tĩ sir. Ēg tÿ kron kÿ ēg tóg tÿ ti mré ke nÿtî sir, ēg tÿ ti kyvénh ri ke ên kron kÿ. Kÿ ti jamî vÿ ge nÿgtî gé. Kupän kÿ ēg tóg ko tĩ, Cristo tÿ ēg mÿ tón kÿ. Ēg tÿ kon kÿ ēg tóg tÿ ti mré ke nÿtî gé sir, ēg tÿ ti nñ ri ke ên kon kÿ. ¹⁷ Ti jamî vÿ pir nñ, kÿ ēg tóg ko kän kÿ ēg tóg tÿ ūn pir nÿtî gé, ti mré, ēg e hã ra. Jesus jamî ko to vênh jykre hã v .

¹⁸ Kÿ povo tÿ Israel ag to jykrén nñ gé, ha mẽ, Israel krë ag to. Topẽ mÿ ag tóg néñ ū pûn tĩ, ti pûn jaf  kri. Pûn kÿ ag tóg ko tĩ gé. Ag tÿ kon kÿ ag tóg tÿ ag tÿ ūn mÿ pûn mû ên mré ke nÿtî gé sir, ēg tÿ tÿ Jesus mré ke nÿtî ri ke. ¹⁹⁻²⁰ Kÿ ón kÿ vênh kãggrá tÿ topẽ to jykrén nñ gé, ha mẽ. Ag tÿ vênh kãggrá tÿ topẽ mÿ néñ ū pûn kÿ ag tóg Nén-Kórég ag hã mÿ pûn tĩ. Ag pi (jé) Topẽ p  mÿ pûn t '. H  kÿ tóg inh mÿ h  t  n , ãjag t  t  N n-K r g ag mr  ke n t n k , ãjag t  ag t  kon k  ke gé.

Inh pi(jé) ãjag mÿ: “v nh k ggr  t  top  v  n gt , k  ag t  ag m  p n m   n v  t  n n  n ,” he s r t !. N n  t  v , Top  t  v ,  n k  v nh k ggr  t  top  ti. **21** H  ra t g v nhm y n ,  jag t   g Senhor t  copa ki ke kron kar k  N n-K r g t  copa ki ke kron k  ke g . V nhm y ti n ,  jag t   g Senhor j n ko kar N n-K r g ag j n kon k  ke g . **22**  g t  N n-K r g ag t  kon k  ti h n ri ke m n  g to j nh ke m ,  g Senhor ti. Ti t   g to j n n n k  t g v nhm y n .  g pi(j ) ti t  h  ri kenh m !. H  k   n k  v nh k ggr  t  top  ve s r t g n .

 g r gre tugr n  g kej n konh ke t  n 

23 H  ra  jag t g inh m : “is y n n han s r m   n han j  s g ke m , pi(j ) k r g n ,” he s r m . H  ti n  v , tag ti. H  ra  g t  n n han m   t g  g m  n n  h  han t  n gt . N n  k r han h   g t g t  v , h  ra  g t  n n han m   t g  g tar han ke t  n , Jesus to. **24** K   t  to jykr n t v  han t g n ,  r gre t  to jykr n n  g , ti m h  n  j , ha m . **25** K   t  n n  t n h jaf  ki n n  n kaj m s r n n k n h  t , k  ag m : “ m y  n k  v nh k ggr  t  top  m  ti n  tag p n ja t ?” he t g n . J m  t g n , jatun m  komn . **26** Top  t  v , ga ti, ga kri ke kar ti ke g , h  k  jatun m  komn . **27** Kej n  t y Jesus ki r t  t   v   m : “inh mr  j n k t g,” he m  sir.  t g s r k   t g t g m , k   t g n n  k r konh ke m . Ti ki j m  t g n ,  t y h n ri ke m n  n k  v nh k ggr  t  top  m  n n  p n ja ti,  t y jatun m  ko j . **28** H n ri ke m n  t g sir  m : “v ej n tag  p n ag,  n k  v nh k ggr  t  top  m ,” he m . K  ko t g n  sir, ti tugr n,  t y  m  t o m n tugn n, ti t y   to jykrén

kónān tū nī jé. ²⁹ Ā pi(jé) to jykrén mū vē', hā ra ti hā tóg to jykrén mū, hā kȳ tóg ā mȳ tó mū. Há tū ti nī inh mȳ, ū tȳ iso jykrén kónān kȳ, isȳ néń ū tȳ inh mȳ kórég tū han to. ³⁰ Topē mȳ sóg vējēn ēn to vī há han ja nīgtī. Kȳ ū tȳ tag to iso vī vī he mū ra tóg inh mȳ kórég nī, sȳ Topē mȳ vī há han ja ēn to. Hā kȳ sóg ko sór tū nī, ū tȳ iso jykrén kónān sór kȳ.

³¹ Hā kȳ Topē hā mȳ néń kar han nī, vēnh kar tȳ Topē jykre há nī ve jé. Ā jēn kȳ ti jykre ki jēn nī. Ā kron kȳ ti jykre ki kron nī. Ā tȳ néń ū han kȳ ti jykre hā ki han nī gé, vēnh kar tȳ ti jykre há nī ve jé. ³² Ū tȳ ā tugrīn Topē to jū tū nī jén há tī, Judeu ag, fóng ag, kanhgág ag, Topē tū ag ke gé, ū tȳ ēg mré ke ag. Kȳ vēnh jykre há hā han nī. ³³ Ke sóg tī gé. Vāsān sóg tī, vēnh kar tȳ iso há nýtī jé. Hā jé sóg isū ki rīr tāvī han tū nīgtī. Vēnh kar tū ki rīr inh tī, ag tȳ Jesus ki ge jé.

11

¹ Inh jykre han sórmnī, isȳ Jesus jykre han ri ke.

Ün tȳtá fag jykre

² Hȳ, ājag mȳ sóg vī há han sór mū mȳr. Isȳ ājag mȳ néń tó mū ēn to jykrén kān ājag tóg mūgtī mȳr'. Isȳ ājag kanhrān ēn ki króm sór ājag tóg tī. ³ Hā kȳ sóg néń ū ki ājag kanhrān sór mū sir, ha mē. Cristo vȳ tȳ ag kri ke nī, kȳ ag vȳ tȳ ājag prū fag kri ke nýtī, kȳ Topē vȳ tȳ Cristo kri ke nī gé. ⁴ Kȳ ag kāmī ū tȳ kur tȳ vēnh kri fón kȳ Topē mré vī kȳ tóg há tū nī, ti tȳ kur tȳ vēnh kri fón kȳ jēn kȳ Topē vī tón kȳ. Ti mȳ'āg vē sir. ⁵ Ün tȳtá fag tȳ hā ra kur tȳ vēnh kri fón tū ra Topē mré vī kȳ tóg há tū nī. Fag tȳ kur tȳ vēnh kri fón tū ra Topē vī tó kȳ fag tóg ājag kri ke

ẽn mŷ'a han mû sir, kŷ tóg fag mŷ'a tî gé sir, fag krí kator ri ke ti nî sir. ⁶ Hâ kŷ tóg fag tŷ vênh kri fón sór tû kŷ fag krí kator ri ke nî. Hâ ra tóg fag mŷ'a tî, fag gânh ronh ke to, fag krí kator nînh ke to. Hâ kŷ tóg há tî gé, fag tŷ kur tŷ vênh kri fón ti. ⁷ Hŷ, hâ vê. Ag kâmî ū tóg kur tŷ vênh kri fón ke tû nî, ti tŷ tŷ Topê ri ke nîn kŷ, ēg tŷ ti tugrîn Topê tŷ ti kri tŷ ūn mág nî ven kŷ. Hâ ra ēg tóg ūn týtâ fag hâ tugrîn ēg tóg ag tŷ fag kri tŷ ūn mág nýtî vég tî. ⁸ Ha vé, Topê pi(jé) ūn ve fi tŷ ūn ve ti han ja nî'. Ūn ve tŷ tóg fi han ja nî mŷr. ⁹ Kŷn pi(jé) fi tugrîn ti han'. Ti hâ tugnîn tóg fi han. ¹⁰ Hâ kŷ ūn týtâ fag tóg kur tŷ vênh kri fón ke mû, fag tŷ tŷ ag krêm ke nýtîn kŷ. Kŷ Topê tŷ jenê jafâ ag tóg fag tŷ tŷ ag tû nýtî ki kanhró nýtî sir, kur ẽn to. ¹¹ Hâ ra ēg kar vŷ ēg Senhor ki ge kŷ nýtî. Ti ki ge kŷ nýtîn kŷ ūn týtâ fag pi(jé) ãjag pir mŷ tŷ néñ ū nýtî'. Ag mré ke fag nýtî. Kŷ ag pi(jé) ãjag pir mŷ tŷ néñ ū nýtî gé'. Fag mré ke ag nýtî gé. Jagnê ki rîr ēg tóg tî ha. ¹² Hŷ, ūn týtâ fi vŷ tŷ ti ki han kŷ nî. Hâ ra ag kar tóg fag ki mur tî sir, jâvo ēg kar vŷ tŷ Topê tŷ há (r) kar nýtî.

¹³ Kŷ to jykrén, ãjag. Há tû tóg nî, ūn týtâ fag tŷ kur tŷ vênh kri fón tû ra Topê mré vêmén kŷ. ¹⁴ Fag kar vŷ kur tŷ vênh kri fón tî, ēg mré ke tû fag mré hâ. Hâ kŷ ēg vêsógi ki ki kanhró nýtî, vênh jykre tag ti. Há ti nî mŷr.

Ag mŷ'a tóg tî, ag gânh téj ti. Vêsógi ki ēg tag to jykrén tî. ¹⁵ Hâ ra tóg fag mŷ sér tî, fag gânh téj ti. Hŷ, fag gânh vŷ tŷ fag krí kri fón ja ri ke nî. ¹⁶ H n ri ke m n ãjag kâmî ū mŷ tóg há tû nî h  ra, fag krí kri fón ja ti. Kŷ tag to jykrén nî, ha m :   tŷ kri fón sór tû tag pi(jé) tŷ ēg jykre nî'. Topê tû fag jykre

pijé'. Igreja kar ki fag tógr kur tý věnh kri fón tī, ha mē. Ký igreja krěm ēg mý'a han sór tūg nī.

Santa Ceia to věnh jykre

(Mt 26.26-28; Mc 14.22-24; Lc 22.17-20)

¹⁷ Ký sóg néñ ū ki ãjag mý vĩ há han ke tū nī gé. Ðag jykre ū tógr há tū nī, ha mē. Ðag věnh mān ký ãjag nēji, Jesus jamī ko ký ãjag nēji jagnē jēn vógr tī, ký ãjag nēji jagnē kókég tī sir. ¹⁸ Ðag věnh mān ký ãjag nēji jagnē kato tē tī, věnh kāpām ký, ký tógr inh mý ki hā ke ve nī, sý to jykrén ký. Ðag kāmī ū hýn věnh kāpām sór tī, he sóg tī. ¹⁹ Hý, há tī nī vě, ãjag tý věnh kāpām ký nýtīn ký. Ký ūn jykre há ag vý věnh ven ke mū, ãjag kāmī.

²⁰ Ký, ãjag věnh mān ký ãjag pi(jé) ēg Senhor jamī ko tī', Santa Ceia he mū ēn tī'. ²¹ Tý festa han ký ãjag kar nēji věnh fān hā jé ko tī, ãjag fór sór ký. Tá jun ký ãjag nēji kānhmar ko tī. Ký ū ag nēji věnh fān tī, vinho kron ký ag nēji tý pépév tī, jó ū ag tógr kókinkř tī sir, ū tý kānhmar tá junjun mū ag tý ag tū kaggran ký. ²² Ha mē, věnhmý ti nī. Topē mré ke ag to é he mū ve ãjag tógr nýtī mýr', ãjag tý ag tū kaggran ký. Ūn jagtar ag mý'a han ãjag tógr mū mýr', ãjag tý ag jēn kaggran ký, ag junjun to hā. Tag tý inh hýn hē ri kenh mū? Inh mý ãjag mý vĩ há han ke mū', tag to'? Vó', kenh ke tū inh nī. Kórég ti nī, ãjag tý han mū tag ti. Ðag ūn hā tá vějēn tý věnh fān nī.

²³ Ha mē, ēg Senhor tógr inh mý tó ja nī, sý ãjag mý tó mū ti, ēg tý ti ter to jykrén ký tag han jé, ha mē. Kuty ūn kā, Judas tý pā'i ag mý ēg Senhor tý Jesus tó ja ūn kā ēg Senhor tógr ēmī mān ja nýtī, Jesus ti. ²⁴ To tógr Topē mré vĩ ja nýtī. Kupān ký tógr ag mý: "inh

hā vē,” he ja nīgtī. “Ãjag jagfy sóg ter ke mū. Kÿ inh mī ēkrén nī, ãjag tÿ pão tag kon kÿ,” he ja tóg nīgtī. ²⁵ Ag tÿ ko kar kÿ tóg copa mān ja nīgtī gé sir. Kÿ tóg ag mÿ: “copa ki jé tag vÿ inh kyvénh ri ke nī,” he ja nīgtī. “Inh jykre tág to ken hā vē, isÿ inh kyvénh tugrīn ãjag mÿ vēnh pâte fón jé. Kÿ inh kyvénh tÿ inh ki kutē mū ẽn mī ēkrén nī, ãjag tÿ copa kákā nī tag kron kÿ,” he ja tóg nīgtī gé. ²⁶ Hā kÿ ẽg tÿ ẽmī ẽn kon kÿ, ẽg tÿ copa kákā nī ẽn kron kÿ ẽg tóg sir ẽg Senhor ter ti tó tī. Tag han ẽg tī, ti kâtīg ken jo.

²⁷ Hā kÿ vēnh jykre kórég ki ẽmī ẽn ko sór tûg nī, copa kákā nī ẽn kron kónän sór tûg nī gé, ẽg Senhor tū ti. Ke tû nī mū ra tóg ẽg tÿ ti ter to é he ri ke nī, ẽg tÿ ti kyvénh kutē to é he ri ke ti nī, ẽg tÿ ẽg jykre kórég ra kron kÿ. ²⁸ Hā kÿ ẽg jé ẽg jykre tugným. Tugným kar kÿ, ti há nī ve kar kÿ ẽg tóg ẽmī ẽn konh mū, copa kákā nī ẽn kron ke mū gé. ²⁹ Ẽg tÿ ón kÿ ko sór kÿ, ón kÿ kron sór kÿ, ti tÿ ẽg mÿ vějën ū ri ke nīn kÿ Topë tóg ẽg vóg kónän ke mū sir, ẽg tÿ ẽmī ẽn to ẽg Senhor ter mī ēkrég tû nīn kÿ. Kÿ ẽg tóg Topë tÿ ẽg vóg kónän hā jé tÿ néen ū tû han kÿ ko' he mū, kron' he mū gé sir. ³⁰ Æjag tÿ Jesus jamī ko to vēnh ki rîr há han tû nýtīn kÿ, hā kÿ ū ag tóg krónhkrój nýtī, ãjag kâmī, kÿ ū ag tóg kaga nýtī, kÿ ū tÿ hēn ri ke ag tóg kágter huri ke gé. ³¹ Ha vé, ẽg tÿ ẽg jykre tugným kÿ ti mÿ tó kÿ tóg ẽg mÿ vēnh pâte fón ke mū. Kÿ tóg ẽg jykre tugným mān ke tû nī sir, ẽg vóg kónän ke tû tóg nī gé, ẽg Senhor ti. ³² Hā ra tóg kejën ẽg vóg kónän tī. Ẽg Senhor tÿ ẽg kanhrän sór vē, ti tÿ ẽg tÿ kygnē to ẽg vóg kónän kÿ, ti tÿ ẽg vãm tû nī jé, ū tÿ ti vĩ mranh mū ag mré hā.

³³ Inh kanhkă', tag to jykrén, kÿ jagnē jãvãnh nī,

ãjag tý vêjën tý Santa Ceia ko sór kÿ. ³⁴ ãjag kãmí ū kókír nñ kÿ tóg ã ïn tá ã jẽn tý vênh fân ke mû, ke tû nñ mû ra tóg ãjag vóg kónãn ke mû, eã Senhor ti, ãjag tý vênh mân kÿ vênh fânfân kÿ.

Sŷ ãjag mŷ néñ tónh ke ū tóñ nŷtî ke gé, hã ra sóg rán ke tû nî. Sŷ ãjag mré nñnh ken kÿ sóg ãjag mŷ kâmén ke mû.

12

Topē vý ēq tar han mū, ti kuprīg tý

¹ Kŷ sóg ãjag mŷ Topē kuprīg tŷ ēg krīn ke tag tó sór mû, ãjag tŷ inh ki jêmẽn kŷ. Kejẽn tóg nén ū to ēg tar han tû, ēg tŷ han jé, Topē kuprīg ti. ² Ha vé, vâsŷ, ãjag tŷ Jesus ki ge tûg ki ãjag tóg ón kŷ vênh kâggrá tŷ topē nón mû ja nîgtî gé. Ví vân̄h ti nýtû, vênh kâggrá tŷ topē ti, hã ra Japo vŷ ãjag tŷ ag ki rã han ja nîgtî. ³ Hâ kŷ sóg tag to ãjag kanhrân sór mû, ha më. Topē kuprīg tŷ ēg krīn kŷ ēg pi(jé) Jesus to: “Nén-Kórég ag pâ'i mág,” he tî!. Jâvo ēg tŷ Jesus mŷ: “ēg Senhor,” hen kŷ Topē kuprīg tóg ēg krīn mû sir, ke tû nî mû ra ēg ti mŷ: “ēg Senhor,” he vân̄h nî sir.

⁴ Kÿ Top   kupr  g v   t     n   pir n  , h   ra t  g   g tar han t  , n  n    kar to. Vyrm   t  g   g t  n t  ',   g t  n t  ' he t  . ⁵ K     g r  nhr  j v   e n  t   g  ,   g kar v   vyrm   r  nhr  j n  t   g  , h   ra t  g pir n  ,   g Senhor t  ,   t     g m   v  nh r  nhr  j n  m t   ti. ⁶ K     g t   ti jykre ki n  n    hyn han m   v   e n  t  , h   ra t  g pir n  , Top   ti,   t     g tar han m   ti.

⁷ Kÿ Top  kupr g v   g tar han k n t  sir, k y t g  
t  n n   to t n k n han t , j o t g   t  n n     to t n
k n han t  g ,  g kar t  jagn  m  n n   h  han j ,
 g t  n n   to tar n t   n t . ⁸ H  k y Top  kupr g t g

ũ tar han tĩ, ti tÿ ëg mÿ ti vĩ kãmén há han jé sir. Ś tar han tóg tĩ gé, ti tÿ Topë vĩ ki néñ ũ kar ki kanhró nĩ jé. ⁹ Kÿ Topë kupríg tóg ũ tar han tĩ, ti tÿ ti ki fé mág to. Ś tar han tóg tĩ gé, ti tÿ ũn kagyga tÿ há' he jé, Topë kupríg ën ti mÿr. ¹⁰ Ś tar han tóg tĩ gé, ti tÿ ëg tÿ néñ han vãnh han jé, ũ tar han tóg tĩ, ti tÿ ëg jyv  n há han jé, kÿ tóg ũ tar han tĩ, ti tÿ: "tag v  y tÿ v  nh jagr   há nĩ, tag v  y tÿ v  nh jagr   k  régn nĩ," he jé. Ś tar han tóg tĩ, ti tÿ ëg tÿ v  nh vĩ ki kagt  g ki Topë mr   v  m  n jé, kÿ tóg ũ tar han tĩ, ti tÿ ëg tÿ v  nh vĩ ki kagt  g m   kÿ ëg vĩ ki t   jé sir. ¹¹ H   ra t  g pir nĩ, Topë kupríg ti. Ti pir nĩ ra t  g néñ ũ e tag hyn han tĩ, kÿ t  g to ëg tar han tĩ. Ti h   ne to jykrén kÿ: "tag tar han jé sóg ke m  , tag to, jó sóg ũ ën tar han ke m  , ën to," he t  . Kÿ t  g vyrm   ũ tar han', vyrm   ũ tar han' he t   sir.

N  n ũ pir ri ke ëg n  t  , ëg jagr   pir n  n k  

¹² Ëg há to jykrén n  , ha m  . Ëg há v  y tÿ ũn pir n  , h   ra ëg há ki n  t   v  y e n  t  , ëg p  n, ëg n  g  , ëg n  gr  g, ti kar ti. Kÿ ëg há ki n  t   kar v  y tÿ ëg há n   sir. N  n ũ pir v   sir, ti e n  t   ra, ti tÿ ëg ki n  t   kar n  n k  . Tag ri ke ëg n  t   gé. Cristo há ri ke ëg n  t  , ëg tÿ ti ki ge kÿ n  t  n k  . ¹³ Top  e kupr  g v  y tÿ ũn pir n  , kÿ ëg kar v  y kygpe kÿ n  t  , ti kupr  g t  , h   v  : Cristo há pir, he m  . Ëg k  m   ũ ag t  g tÿ povo t   Israel ag ki ke n  t  , ũ ag t  g tÿ povo ũ ag ki ke n  t   gé, ũ ag t  g ëpr   ke t   patr  o n  t  , jó ũ ag t  g patr  o t  n n  t  . H   ra Top  e kupr  g v  y tÿ ũn pir n  , ëg jagr   ti, kÿ t  g tÿ ëg jagr   kar n  , ti pir n   h   ra. N  n ũ pir v  y tÿ ëg n  t  .

14 Ņg há vý ge nĩ, ha mẽ. Ņg há ki nýtĩ pi(jé) tý ūn pir nĩ'. E ti nýtĩ, ņg há ki nýtĩ ti. Ký ēg jé ēg rãnhraj to vĩ vĩ he tũ nĩ. **15** H  n ri ke m  n   g p  n t  g to jykr  n k  : "inh pi(jé) tý v  nh n  g  e n  ", h   k   s  g v  nh h   ki nýt   t   n  ," he t  . H   t   v   h   ra. Ņg há ki nýt   ti n  ,   g p  n ti, ti t   t     g n  g  e t   n   ra. **16** K     g n  gr  g t  g to jykr  n k   h  n ri ke m  n: "inh pi(jé) tý v  nh kan   n  ", h   k   s  g v  nh h   ki nýt   t   n  ," he t   gé. H   t   v   m  r. **17** Ņg há t   t   v  nh kan   t  v   n   h   ra   g ne t   j  m  nh m   v  ? Ņg há t   t   v  nh n  gr  g t  v   n   h   ra   g n  n    ger m  nh ke t   n   v  . **18** Top   h   ne   g h   ki nýt   hyn han k  n', k   t  g ti ki nýt   kar m   v  rm   v  nh jykre vin k  n ja n  gt  , ti t      r  nhraj   n han j  . Top   t   n  n to jykrén jan h   v  . **19** K   ti ki nýt   kar t   v  nh jykre pir n   ra   g h   v   t   n   v  . **20** H   ti n  , Top   jykre ti. Ņg há ki nýt   jykre e han ti, ti e t     g h   pir han j   sir.

21 H   k     g kan   pi(jé)   g n  g  e m  : "   pi(j  ) inh mr   r  nhraj t  ," he t  '. K     g kr   v   ge n  gt   gé. Ņg p  n m   ti: "   pi(j  ) inh mr   r  nhraj t  ," he t   n  gt   gé. **22** Ge t   ti n  ,   g h   jykre ti. Ņg há ki nýt      t  g r  nhraj kr  j han n   ve n  , h   ra   g t  g jar  n m   t   jagn   mr   r  nhraj k  n t  . **23** K   ti ki nýt      t  g r  nhraj kufy han t  , k     g t  g h   ra ti ki r  r h   han t   sir. K   ti ki nýt      t  g   g m   s  nv   t   nýt  , h   k     g t  g kur kr  em ti r  g t  . **24**    t     g m   s  nv   nýt   t     g t  g kur kr  em r  g t   n  gt   sir. K   Top   t  g   g m   v  nh jykre n  m,   g t   ti ki nýt   t   v  nh r  nhraj kuFY han m     n ki r  r h   han j   sir. Ņg h   jykre h   v  . Top   v   to jykrén k  n, k   t  g   g h   ki nýt   han k  n, **25**   g h   t   v  nh jykre pir han j  . K   t  g ti m   h   t  ,   g t     g

mré Jesus ki ge kÿ nÿtÿ kar ag ki rÿr há han kÿ. Ëg tÿ jagnë ki rÿr há han kÿ ëg kãmÿ ū vÿ jagtar tû nÿtÿnh mû, ëg tÿ ëg há ki nÿtÿ jykre pir ri ke han kãn kÿ, jagnë mÿ. ²⁶ Hÿ, ëg há ki nÿtÿ pir kaga nñn kÿ tóg kaga kãn tÿ sir. Kÿ tóg ge nñ gé, ëg mré. Jagnë mré tóg ëg mÿ e tÿ. Kÿ ū tÿ ëg kãmÿ ū mÿ vÿ há han kÿ tóg ëg kar mÿ sér tÿ gé sir.

²⁷ Ha më, Cristo há ri ke ëg nÿtÿ, kÿ ëg kar vÿ ti há ki nÿtÿ ri ke nÿtÿ gé sir. ²⁸ Kÿ Topë tóg ū tÿ igreja ki ke kar mÿ v nh r nhr j vin k n, ëg mÿ. Ëg kãmÿ ū ag vin t g, ag tÿ t y ap stolo nÿtÿ j . Tag p te t g ū ag vin, ag tÿ jagn  jykre ki kanhr n kÿ jagn  jyv n j . Tag p te t g ū ag vin, ag t y t y ti v i t o jaf  nÿtÿ j . K t g ū ag vin, ag t y ëg t y n n han v nh hyn han j . K t g ū ag vin, ag t y ûn kagyga t y h ' he j . K t g ū ag vin, ag t y û jag gt n j . K t g ū ag vin, ag t y t y igreja kr m t y p l'i nÿtÿ j . K t g ū ag vin, ag t y ëg t y v nh v i ki kag t g ki Top  mrı v m n j . ²⁹ Ëg kar pi(j ) t y ap stolo nÿt '. Ëg kar pi(j ) t y v nh jyv n jaf  nÿt '. Ëg kar pi(j ) t y Top  v i k m n jaf  nÿt '. Ëg kar pi(j ) ëg t y n n han v nh hyn han t '. ³⁰ Ëg kar pi(j ) ûn kagyga t y h ' he t '. Ëg kar pi(j ) ëg t y v nh v i ki kag t g t y Top  mrı v m n t '. Ëg kar pi(j ) v nh v i  n m  k  ëg v i ki h  t '. ³¹ K t g Top  m y to v i m g, ti kupr g t y n n ū h  to  jag tar han j ,  jag kar t y jagn  mr  r nhr j k n j  sir.

 jag t y n n han m  ū t g h  s i n , k  ū t g h  t v i n  gé. K s g  jag m y n n ū h  t v i k m n s r m , ha m .

Vēnh kar to há nýtīmnī

¹ Hēn ri ke mūn ēg tóg ēprā ke ag vī tÿ hēn ri ke tó há nýtīgtī, Topē tÿ jēnē jafā ag vī mré hā. Ēg tÿ jarīn mÿ vēnh kar to há tū nýtīn kÿ ēg tóg ón kÿ ke nī hā ra, ēg vī tag ti. Ēg tÿ vēnh kar to há tū nýtīn kÿ ēg tóg ón kÿ vī há han tī, ferro tÿ véké kyr ri ke, sino tÿ kejēn ón kÿ kyr ēn ri ke. ² Hēn ri ke mūn ēg tóg vēnh jyvēn há han tīgtī. Topē hēn ri ke mūn nén ū kar tó tī ēg mÿ, ēprā ke jykre ki kanhró kar ēg nýtī hēn ri ke mūn. Hēn ri ke mūn ēg tóg Topē ki rā há han kÿ nýtī, kÿ ēg ti vī to: “hÿ mÿ vÿ?” he tū pē nīgtī. Kÿ ēg tóg pānónh mÿ: “ha tīg,” he tī, hā ra tóg sir tī tī. Ēg tÿ jarīn mÿ vēnh kar to há tū nýtīn kÿ tóg tÿ ón kÿ ke nī. ³ Hēn ri ke mūn ēg tóg ēg tū vin kān tī, ūn jagtar ag mÿ. Hēn ri ke mūn ēg tóg ū tÿ Jesus kato tē mū ag mÿ vēnh fēg mū, ag tÿ ēg pūn jé. Ēg tÿ jarīn mÿ vēnh kar to há tū nýtīn kÿ tóg ēg mÿ nén ū há han ke tū nī.

⁴ Ēg tÿ vēnh kar to há nýtīn kÿ ēg tóg vēnh kar to fen nýtī. Ag mÿ ēg tóg nén há kar han sór mū. Ēg pi(jé) jagnē tū to én ke mū'. “Ã kāfór vÿ tÿ inh nī,” henh ke tū ēg tóg nī. “Ūn mág vÿ tÿ inh nī,” henh ke tū ēg tóg nī gé. ⁵ Vēnhmÿ mē han ke tū ēg tóg nī gé, ēg tū tāvī hā to jykrén ke tū ēg tóg nī gé. “Ti hÿn ne ki kanhrān ke tū pē nī,” henh ke tū ēg tóg nī gé. Kÿ ū tÿ ēg vóg kónān mū ra ēg tóg ti to jūnh ke tū nī gé. ⁶ Ēg tÿ vēnh jykre pāno ven kÿn pi(jé) ēg mÿ sér tīnh mū'. Ēg tÿ ū tÿ ki hā tó mū mē kÿ tóg ēg mÿ sér tīnh mū. ⁷ Ēg tÿ nén ū jagy vég mū ra ēg pi(jé) to vīnh ke mū'. Nén ū kar to ēg tóg: “Topē vÿ tag han há nī,” henh ke mū. Ti hā ki ēg tóg nén ū kar ve sór ke mū.

Vēnh kar ki ēg fe mág nýtīnh mū, ēg tÿ vēnh kar to há nýtīn kÿ.

⁸ Ēg tÿ vēnh kar to há nýtī ēn vÿ krÿg ja tū nñh mū. Jävo ēg tÿ jagnē jykre ki vēnh kanhrān kÿ jagnē jyvēn tī ēn vÿ krÿg ja nÿ. Ēg tÿ ēg tÿ vēnh vī ki kagtīg tÿ Topē mré vēmén tī ēn vÿ krÿg ja nÿ gé. Ēg tÿ ēprä nén ū ki kanhró nýtī ēn kar vÿ krÿg ja nÿ gé. ⁹ Üri ēg tóg nén sī hā ki kanhró nýtī. Nén sī tÿ ēg tóg jagnē jyvēn tī, Topē tÿ ēg mÿ tó tÿ. Ēg pi(jé) ki kanhrān kān kÿ nýtī ver'. ¹⁰ Kānhmar tóg vēnh ven ke mū, ū tÿ nén ū kar ki kanhró kar nī ēn ti. Kÿ hā ēg tóg nén ū hyn han há tāvī han kān ke mū, kurā ēn kā.

¹¹ Ēg mog mū ri ke ti nī. Vāsÿ sóg sī ja jēgtī. Kÿ sóg ūn kāsir ag tÿ nén tó tī ēn tó ja nýtī gé. Ūn kāsir ag mÿ ke ēn tóg inh mÿ ke ja nýtī gé. Ūn kāsir tÿ nén to jykrén tī ēn to sóg jykrén ja nýtī gé. Kejēn sóg sanh há jē sir. Kÿ sóg ūn kāsir jykre tovānh kān ja nýtī. Ūn ri ke ti nī, ēg Senhor kātīg mān ke ti. Ki kanhrān kān jé ēg tóg ke mū, ēn kā. ¹² Üri ēg tóg ve há han tū nýtī ver, ēg Senhor jykre ti, kÿ tóg ēg tÿ vēnh ve jafā ki vēnh ve há han tū ri ke nī. Kuty nī ve ti nī, ēg tÿ vēnh ve jafā ki nén vég mū ti. Hā kÿ ēg tóg ve há han tū nī ver. Kurā ēn kā ēg tóg nén kar ve há han kān ke mū hā ra. Ēg hā vÿ tóg ti venh ke mū. Üri ēg tóg sīn kÿ ti ki kanhró nýtī. Kurā ēn kā ēg tóg ki kanhrān kān ke mū, ti tÿ ēg ki kanhró kar ēn ri ke.

¹³ Hā kÿ tag vÿ krÿg ja tū nÿ, ha mē. Ēg tÿ Topē ki rā mū vÿ krÿg ja tū nÿ. Ēg tÿ ti hā ki nén ū kar ve sór mū vÿ krÿg ja tū nÿ gé. Ēg tÿ vēnh kar to há vÿ krÿg ja tū nÿ gé. Kÿ nén ū pir tóg kāfór nī, hā vÿ: ēg tÿ vēnh kar to há nī, he mū.

14

*Topē vý ã kuprīg tý ēg tar han tī, ēg tý jagnē ki rīr
jé*

¹ Ký věnh kar to há nýtīmnī. Ký Topē mý to vīmnī gé, ti kuprīg tý néń ū to ãjag tar han jé. Ti tý néń ū to ēg tar han tī ū vý kāfór nī, hā vý: ēg tý jagnē jykre ki kanhrān ký jagnē jyvēn tī, he mū. ² Ēg tý hā ra ēg tý věnh vī ki kagfīg ki věmén ký ēg pi(jé) ēprā ke ag mý néń ū to tī'. Topē hā mý ēg to tī, ēg tý tag to ký. Ũ pi(jé) ki kanhró nī', ēg tý věnh vī ki kagtīg ki věmén ký'. Topē kuprīg hā tóg ēg krīn tī, ēg tý věnh vī ki kagtīg ēn to jé. Ký ēg tóg ki kagtīg nýtī, ēg tý néń to mū ti. ³ Ēg tý hā ra ēg vī ki jagnē jyvēn ký ēg tóg ū tý měg mū kar jyvēn tī sir. Tý ēg tóg jagnē tar han tī, Topē to. Jagnē jyvēn ēg tóg tī, jagnē fe kaj tý ēg tóg tūg' he tī gé, ēg tý jagnē mý ēg vī ki věmén ký. ⁴ Ũ tý ēg tý věnh vī ki katīg ki věmén mūn vý věnhmý tý ūn tar jē sir, Topē to, ūn věmén mū ti. Ũ tý ēg vī ki věnh jyvēn tī ēn tóg ēg tar han kān mū sir, Topē to, ēg mré věnh mān ký nýtī ag kar.

⁵ Inh mýn há tī vě, ãjag kar tý ēg tý věnh vī ki kagtīg tý Topē mré věmén há hā ra. ãjag kar tý ēg vī ki jagnē jykre to jagnē jyvēn há nýtī ra tóg hā ra tag kāfór nī. Ký tóg inh mý há kāfór nī vě, ãjag tý ke kān mū ra. Ũ tý ēg vī ki to mū vý ū tý ēg tý věnh vī ki kagtīg ki věmén mū ēn kāfór nī, ū tý ēg vī ki jagnē jykre to věnh jyvēn tī ēn, mýr, ha mě. Kejēn ū tóg ēg tý věnh vī ki kagtīg ki věmén tī. Kar ký ū tóg ti vī ēn mě ký ēg vī ki to mū sir, ti tý néń to ja ēn ti. Tag vý há tī gé. Ũ tý věnh mān ký nýtī kar vý ki kanhrān kān mū sir, ti vī ti, ký ag tóg tý tar nýtīnh mū sir.

6 Inh kanhkā', ha vé. Hēn ri ke mūn sóg ājag ki jun kÿ ēg tÿ vĕnh vÿ ki kagtīg ki vĕmén mû. Kÿ sóg ājag mÿ néen ū há han ke tû nî ha, tÿ, ājag tÿ inh vÿ ki kagtīg nÿtñ kÿ. Jävo isÿ ājag mÿ Topë tÿ inh mÿ néen tó mû tÿ ēg vÿ ki kämén kÿ sóg tÿ ājag tar han mû sir, isÿ ājag mÿ sÿ néen to jykrén mû kämén kÿ, sÿ ājag jyvĕn kÿ, sÿ ājag mÿ Topë vÿ ki néen rán kÿ nî en kämén kÿ. Kÿ sóg tÿ ājag tar han mu sir, mÿr, ha m  , ājag tÿ inh vÿ ki kanhr  n kÿ.

7 V  n tÿ v  kyn jaf   to jykrén n  , v  kyn jaf   ū to ke gé. Ag tÿ kyn k  régi kÿ ēg t  g ki kagtīg nÿt   sir, ag tÿ v  kyn mû ti. **8** Kÿ v  kyn jaf   tÿ trombeta v   ge n  gt   gé. Ag tÿ ti kyr m   kÿ soldado ag v   v  nh k  n k  n t  , v  nh g  nh ke to. Ag tÿ tÿ kyn h   han tû nÿt  n kÿ ag pi (j  ) v  nh g  nh ke to v  nh k  n ke mû'. **9** Ge ti n   gé, ēg v   ti. Õg tÿ ag tÿ ki kagf  g   n t   kÿ ag t  g to jykrén ke tû n   gé, ēg tÿ néen t   mû to. V  k   e  g t  g v  m  n mû sir, ēg tÿ gen kÿ.

10 V  nh v   v   e n  t  , ga tag kri. Povo kar v   v  rm   v   n  ' he kar n  t  . Õg v   p  ki ēg t  g v  m  n ki kanhró n  t  . **11** Kÿ sóg kej  n h   tá ke ū v   m  g t  . S  ti v   ki kagtīg n  n kÿ sóg t   jykre ki kanhr  n ke tû n  , ūn v   mû ti, kÿ t  g inh jykre ki kanhr  n ke tû n   gé. Ge ti n   gé, ēg tÿ v  nh v   ki kagf  g ki v  m  n kÿ. Ki kagf  g ēg t  g n  t   sir.

12 Top   kupr  g tÿ ājag tar han mû ve sór ājag t  g n  t  , néen ū ū to. Kÿ t  g há t  . Kÿ h   ra ēg mr   ke ag tar han jaf   to én n  , ūn h   to Top   mr   v  mn  , h   v  : ēg v   ki jagn   jyv  n, he mû.

13-14 Õg tÿ v  nh v   ki kagf  g ki Top   mr   v  m  n kÿ ēg t  g to jykrén kÿ n   t   ra Top   mr   v  m  n t  . Kÿ,   t   v  nh v   ki kagf  g ki v  m  n to tar n  n kÿ Top   mÿ

to vīmnī, ti tÿ ã tÿ néñ to ja ñen ki kanhrān kÿ ëg mÿ ëg vÿ ki kãmén to ã tar han jé gé. Kÿ ã tóg: "tag to ja inh nÿ, tag to ja inh nÿ," henh ke mÿ gé sir, kÿ tóg há tÿ.

15 Ëg tÿ to jykrén kÿ nÿ tÿ ra Topë mré vëmén kÿ tóg há tÿ. Ëg tÿ hÿ ra to jykrén kÿ nÿn kÿ ti mré vëmén kÿ tóg há tÿ gé. Ëg tÿ to jykrén kÿ nÿ tÿ ra Topë mÿ jân kÿ tóg há tÿ. Ëg tÿ hÿ ra to jykrén kÿ nÿn kÿ ti mÿ jân kÿ tóg há tÿ gé. Sÿ tag han k n s r v . **16** Ha v , ã tÿ to jykrén kÿ nÿ tÿ ra Topë to v  h  han kÿ ã v  m  g m   ag v  ki kagt   n  t  , ã v  ti, ã tÿ ëg tÿ v nh v  ki kagt   ki v m  n k . K  t   ag t   ã mr : "h , h  v ," he s r m   ra t   v nhm   t  . "Ti ne t   m   v ? S  ki kagt   t   t  ," he j  ag t   ke m  . **17** T   h  han ã t  t  , ã t   ëg t   v nh v  ki kagt   ki v m  n k . H  ra ù t   m  g m   ag v  ki kagt   n  t  , k  ã pi(j ) ag tar han t  .

18 Ëg t   v nh v  ki kagt   ki v m  n to s g tar p   n   inhh . To tar n  n k  s g   jag k f r n  . **19** H  ra s g tag to s r t   n  , ëg v nh m  n k  n  t  n k . H n ri ke m  n s g v nh v  t   mil (ke) han ke m  , ëg t   v nh v  ki kagt   ki v m  n k . H  ra s g j r  n m     jag tar han ke t   n  . H  k  s g tag to s r t   n  . S  néñ to jykr  n m   h  to s r inh m  , k  s g inh v  pir t     jag tar han ke m  .

20 Inh kanhk ', to jykr  n h  han n  . G r t   néñ ù to jykrén t   ñen ri ke n  t   s r t  g n  . V nh jykre p  no h  to g r t   ti ki kagt   n   ñen ri ke n  t  mn  ,   jag t   ti k r  g han t   n   j . N   ù h  to jykrén k  t  g inh m     jag t   ùn sanh h  ag t   néñ ù to jykrén h  ñen ri ke n  t  nh h  t  . **21** Ve ra, Top   v  r  n ki tag v  r  n k  n  , ha m  . "Inh povo t   inh v  m   j v nh n  t  n k  s g ag m   ùn v  ù ag v  ki inh v  j n  nh ke m  . Povo t  

vyrmỹ vĩ ag mỹ sóg: “ha ag mỹ inh vĩ ti tó,” henh ke mū, “ag vĩ tū ki hā ra, ũ tÿ inh vĩ mẽ jāvānh ag mÿ,” he jé sóg ke mū. Hā kÿ ag tóg mĕnh ke tū nĩ, inh povo ti, ag tÿ ag vĩ tū ki ag mÿ vĕmén kÿ,” he tóg, ēg Senhor ti, Topē vĩ rá ki. ²² Hā kÿ tóg tÿ ũ tÿ Topē ki ge jāvānh ag tÿ ki kagtīg han jafā nĩ, ēg tÿ vĕnh vĩ ki kagtīg tÿ vĕmén mū ti. Ti ki ge kÿ nÿtī ag mÿ ke pijé'. Jāvo ēg tÿ jagnë jykre ki kanhrān kÿ jagnë jyvĕn tag vÿ tÿ ti ki ge kÿ nÿtī ag tar han jafā nĩ. Ti ki ge jāvānh ag mÿ ke pijé'.

²³ Ha vé, kejěn ēg mré ke ag vÿ vĕnh mān kăñ mū. Kÿ vĕnh kar tóg hĕn ri ke mūn ēg tÿ vĕnh vĩ ki kagtīg ki vĕmén mū. Kÿ ũ tÿ ki kagtīg tóg venh ke kătīg mū, ũ tÿ Jesus ki rā ja tū ti hĕn ri ke mūn. Kÿ tóg ti tÿ ājag tÿ vĕnh vĩ ki kagtīg tag mĕ kÿ tóg ājag to: “krī vĕnhmÿ ag nÿtī,” henh ke mū sir, ón kÿ. ²⁴ Ājag tÿ ēg vĩ ki jagnë jykre ki kanhrān kÿ jagnë jyvĕn kÿ tóg hā ra há tĩ. Kÿ ũ tÿ Jesus ki rā tū vÿ jun mū, ũ tÿ ki kagtīg. Kÿ tóg ājag vĩ mĕnh mū, kÿ tóg to jykrén ke mū sir. Ājag vĩ to tóg: “hÿ, hā vĕ,” henh ke mū. Ti jykre pāno to tóg jykrén ke mū gé. ²⁵ Ti tÿ néñ ũ to jykrén mū vÿ vĕnh ven kăñ ke mū, kÿ tóg ti mÿ e tīnh mū sir. Mūg ke jé tóg ke mū. “Topē vÿ tÿ ūn mág nĩ,” he jé tóg ke mū. Kÿ tóg ki kanhró nīnh mū, tó jé tóg ke mū sir, Topē tÿ ājag mré nĩ ti.

Culto ki vĕnh jykre

²⁶ Kÿ ājag vĕnh mān kÿ tag vÿ há nĩ, ha mĕ. Ũ tóg Topē mÿ jān ke mū, ti mÿ cantar ken jé. Ũ tóg Topē vĩ tÿ vĕnh kanhrān kÿ tónh ke mū. Ũ mÿ tóg néñ ũ tónh mū, Topē ti, ti tÿ tÿ ājag jyvĕn jé. Ũ tóg ēg tÿ vĕnh vĩ ki kagtīg ki vĕmén ke mū, ũ tóg ti vĩ mĕ kÿ

ēg vī pē ki tónh ke mū, ti tÿ nén tó mū ēn ti. Há kar ti nī, ãjag tÿ tag tÿ Topē to tar nÿtī jé. ²⁷ Æjag tÿ ēg tÿ vēnh vī ki kagfīg ki vēmén sór kÿ ūn pipir ag hã tóg tónh ke mū, hēn ri ke mūn ūn régre, ke tū nīn kÿ ūn tāgtū, jagnē ri ke. Ú tÿ tó kÿ ū tóg vīnh ke tū nī sir. Ün pir tÿ vēmén kÿ tóg há tī. Kÿ ū tóg ti vī mē kÿ ēg vī pē ki tónh ke mū gé sir, ti tÿ nén tó mū ēn ti. ²⁸ Kejēn tóg ki tū nī, ū tÿ ti tÿ nén tó mū ēn tÿ ēg vī ki tónh ke mū ti. Kÿ ēg tóg ēg tÿ vēnh vī ki kagfīg tÿ vēmén ke tū nī sir, vēnh kar rīnve. Æjag ūn hã tá vēmén nī, ēg tÿ vēnh vī ki kagfīg tÿ. Ên tÿ igreja krēm vēmén tūg nī, ēg tÿ vēnh vī ki kagfīg tÿ, ū tÿ ti tÿ nén tó mū tÿ ēg vī ki tónh ke tū nīn kÿ.

²⁹ Kÿ tóg ãjag tÿ jagnē jykre ki kanhrān kÿ ēg vī ki jagnē jyvēn ken kÿ tóg ge nī gé, ha mē. Ün régre vÿ tónh ke mū, ke tū nīn kÿ ūn tāgtū, jagnē ri kén tón jé. Kÿ ag vī mēg mū ag vÿ to jykrén ke mū, ag tÿ ti kygnē tū ve jé. ³⁰ Hã ra hēn ri ke mūn Topē tóg ū mÿ nén ū tónh ke mū gé. Kÿ ūn vēmén vén mū tóg krÿg henh ke mū ver, kÿ ū tóg ti ri kén tónh mū sir, Topē tÿ ti mÿ nén tó ja ti. ³¹ Hã kÿ ãjag kar vÿ jagnē jyvēn ke mū, ãjag tÿ jagnē ri kén vēmén kÿ. Gen kÿ ãjag tóg jagnē kanhrān ke mū sir, jagnē krÿ kuprāg ke ãjag tóg mū gé sir. ³² Topē kuprīg vÿ ēg krñ tī, ēg tÿ jagnē jyvēn jé. Hã ra ti pi(jé) ēg tÿ nén tó sór tū ra ēg kri gñih ke tī'. ³³ Hã kÿ tóg Topē mÿ há tū nī, ēg tÿ ū vēmén jē ra ēg tÿ nén tónh ke mū ēn tó sór kÿ. Ëg tÿ jagnē tÿ tó kar kÿ ēg tÿ nén tónh ke tó kÿ tóg ti mÿ há tī, kÿ vēnh kar tóg jatun mÿ mēnh ke mū sir, ēg tÿ nén tó mū ti. Topē jykre kusan hã vē.

³⁴ Topē tū vÿ tÿ ēg nÿtī. Kÿ ūn tÿtá fag vÿ vēmén

ke tū nī, igreja krēm. Hē tá igreja krēm fag vý jatu nýtīgtī, ēmā kar mī, kÿ ãjag tóg fag ri ke jatu nýtīnh mū gé. “Tÿ fag tóg ag krēm ke nýtī,” he ja tóg nī, Topē ti, hă kÿ fag tóg vémén ke tū nī, igreja krēm. ³⁵ Kÿ fag tóg ãjag tÿ Topē vĩ ki kanhrän há han tū nīn kÿ fag tóg ãjag ĩn tá ãjag mén ki jémēnh mū, ãjag tÿ ki kanhrän há han tū ja ēn ti. Ëg mÿ'a tóg tī, fag tÿ igreja krēm vémén sór kÿ, kÿ ke sór tūg nī. ³⁶ Äjag hÿn tag ki króm sór tū nī, vég isógl nī nī. “Ëg hă vý to jykrén há tâvī han tī, ëg hă vý tó vén, věnh kar jo, Topē vĩ ti,” he ãjag tóg tī, ëg kâfór nýtī sór kÿ. Hă ra tóg e nýtī, Jesus ki ge mū ag. Tó há han ag tóg tī gé. Ag mré věnh jykre pir han sórmnī.

³⁷ Äjag kâmī ū hÿn: “Topē vý inh mré vémén tī, ti kupríg tÿ inh krím tag to sóg tar tâvī nī,” he tī. Kÿn hÿn ki kanhró nī, sÿ ãjag mÿ Topē jykre tó mū tag, ãjag tÿ igreja krēm věnh mân ke to. Ëg Senhor tÿ ëg mÿ věnh jykre nîm jan hă v , sÿ ãjag mÿ r n mû tag ti. ³⁸ Ú tÿ tag to: “n n ū t  v ,” he m  ra sóg ti to: “n n ū t  v  t    n ,” he m  gé.

³⁹ Inh kanhk ', Top  m  to v  m g, ti kupr g t  ãjag tar han j , ãjag t  jagn  jykre ve k  jagn  jyv n  há han j , ëg v  ki. Ú t  ëg t  v n  v  ki kagt g ki v m n  sór k  t  m : “v  t g  ra,” he t g  n  gé. ⁴⁰ H  ra ū v m n  j  ra ëg t  n n t n h ke m   n t  sór t g  n . To jykre kusa n t mn .

15

Jesus r r j 

¹ Inh kanhk ', s  ãjag m  Jesus k me s r  n t  m n ke v , s  ãjag m  t  ja  n ti.  n kri fig ãjag t g 

tī, kÿ ãjag tóg mī mügtī. ² Ti vī kri nīm kÿ ãjag tóg krenkren ke mū, ãjag tÿ tovãnh tū nīn kÿ. Sÿ ãjag mÿ néñ tó ja ñen tÿ tū' he tûg nī, ke tū nī mû ra ãjag tóg véké kri fi ja nñnh mû. Kÿ ãjag tóg tá néñ û venh ke tû nī gé.

³ Sÿ ãjag mÿ Topë vî kâmén kÿ sóg ãjag mÿ sÿ néñ më ja ñen hâ tó vén ja nïgtî, hâ vÿ: Cristo vÿ ëg jagfy ter ja nïgtî, ëg tÿ Topë vî mranh ja tugrîn, he mû. Tag vÿ rán kÿ nî, Topë vî rá ki. ⁴ Kÿ ag tóg vênh kej kâtá ti fi ja nïgtî. Kurâ tâgtû tûg kÿ tóg rîr mân ja nïgtî gé. Tag vÿ rán kÿ nî gé, Topë vî rá ki. ⁵ Kÿ tóg Pedro mÿ vênh ven, kar kÿ û tÿ 12 (ke) ag mÿ ke gé. ⁶ Kar kÿ tóg û tÿ 500 (ke) kâfór ag mÿ vênh ven gé, vênh ven pir ki, ag vênh mân kÿ nÿtî ñen ki. Ñen ag kâmî ûn pipir ag tóg kâgter ja nïgtî, hâ ra ûn e ag tóg ver ëg mré nÿtî. ⁷ Kar kÿ Tiago tóg ti vé gé, kar kÿ ti tÿ ûn vin mû kar ag, ke gé, apóstolo kar ñen ag. ⁸ Kar kÿ sóg vâhâ ti vé gé, ag kar nón. Sÿ ti venh ke tû vê vê, sÿ kânhmar ti ki râ ja tû nîn kÿ. ⁹ Apóstolo ag krêm ke kar vÿ tÿ inh nî. Sÿ tá krÿg ke tû vê vê, sÿ tÿ apóstolo nñnh ke ti, isÿ Topë ki ge kÿ nÿtî ag vógo kónän jan kÿ, fag ke gé. ¹⁰ Hâ ra Topë tóg inh jagägtân, hâ kÿ tóg isÿ apóstolo han mû. Kÿ ti pi(jé) fagrînh mÿ inh jagägtân'. Rânhraj mág han inh mÿr, ag rânhraj kâfór kar. Hâ ra sóg inh pir mÿ han tû nïgtî. Topë hâ ne isar han tî', inh rânhraj to'.

¹¹ Hâ ra ëg kar tóg Jesus tó tî. "Jesus vÿ rîr jë," he ag tóg tî, apóstolo û ag, kÿ sóg tag tó tî gé, ag mré. Kÿ ãjag tóg sÿ ti kâmén kÿ inh vî kri fig tî. ¹² Ëg kar vÿ Cristo tÿ ter kar ti rîr mân ja ñen tó tî.

Jesus mré ëg rînrîr mân ke mû gé

Cristo rīr mān mū ra ājag kāmī ū tóg ón kÿ: “ēg ter kar kÿ ēg rīr mān ke tū nī ha,” he tī!. Hā tū vē. ¹³ Ēg tÿ ēg ter kar kÿ rīr mān ke tū nī hā ra Cristo vÿ rīr mān ja tū nīnh mū gé vē vē. ¹⁴ Cristo rīr mān ja tū nī hā ra ēg tóg fagrīnh mÿ ājag mÿ ti kāmén ja nīnh mū gé vē vē. Kÿ ājag tóg fagrīnh mÿ kri fi ja nīnh mū gé vē vē. ¹⁵ Kÿ ēg tóg Topē to ón ja nīnh mū gé vē vē, ēg tÿ ti to: “Cristo rīn mān ja tóg nī,” hen kÿ. Kÿ ēg kar vÿ ti to ón ja nīnh mū vē. Hā ra tóg Jesus rīn mān ja nī, Topē ti.

¹⁶ Hÿ, ūn kāgter mū ag rīnrīr mān ke tū nī ra Cristo vÿ rīr mān ja tū nīnh mū gé vē vē, ha mē. ¹⁷ Kÿ Cristo rīr mān tū nī ra ēg tóg fagrīnh mÿ ti ki ge ja nīnh mū gé vē vē. Kÿ ēg tóg Topē vī mranh ja ēn hā ki nýtīnh mū vē ver, tÿ tū' he ja tū ti nīnh mū vē, ti rīr mān tū nī hā ra. ¹⁸ Kÿ ū vē gé, ha mē: ti rīr mān tū nī ra ū tÿ Cristo ki ge kar kÿ kāgter mū ēn ag vÿ nūgme ki vár kān kÿ nýtīnh mū gé vē vē, ha mē. ¹⁹ Hā kÿ tóg vēnhmÿ tū, ājag tÿ: “rīr mān ke tū ēg nī,” hen kÿ. Cristo pi(jé) ēg tÿ ga kri mū tag tāvī ki rīr nīgtī!. Kanhkā tá ēg tóg junjun ke mū. Ke tū nī mū ra ēg tóg ūn jagāgtar ag kāfór kar nýtīnh mū vē, ēg tÿ fagrīnh mÿ Jesus ki rā ja nýtī ra. Hā tū vē mÿr.

²⁰ Cristo vÿ rīr mān, ter kar kÿ. Hā vē. ūn kāgter kÿ nýtī ag kar kāmī ti rīr mān vén, Cristo ti, hā kÿ ēg tóg rīnrīr mān ke mū gé, ēg tÿ ti ki ge kÿ. ²¹ ūn pir tugrīn ēg kar vÿ kāgter ke mū, hā kÿ ēg tóg ūn pir tugnīn rīnrīr mān kān ke mū gé, ēg ter kar kÿ. ²² Adão tÿ Topē vī mranh tugrīn ēg tóg kāgter kān ke mū, ēg tÿ tÿ ti krē nýtīn kÿ. Ri ke ti nī, Cristo tugnīn ēg tóg rīnrīr mān kān ke mū gé, ēg tÿ ti ki ge kÿ nýtīn kÿ.

²³ Topē tÿ néñ to jykrén mûn hã vë, Cristo tÿ ëg jo rîr mân tag ti. Hã kÿ tóg rîr mân vén. Kar kÿ ū tÿ Cristo ki ge kÿ nÿtî ag vÿ rînrîr mân ke mû gé sir, ti kâtig mân kÿ. ²⁴⁻²⁵ Kÿ vâhâ kurâ tÿ ëgno vë sir. Kurâ ên kâ Jesus vÿ Topê mÿ: “ã hã ne ëg kri ke jë ha,” henh ke mû, ti panh mÿ. Üri tóg tÿ pâ'i mág nî ver, Cristo ti, kÿ tóg pâ'i ū ag vî tÿ tû' he kân mû, ūn jykre tar kar, ū tÿ ëg kâfór nÿtî kar. Tÿ tû' he kân jé tóg ke mû, hã jé tóg ver tÿ pâ'i mág nî, Cristo ti, ti tÿ ã kato tëgtë mû ag jykre sân kân jé, ti tÿ ag vî tÿ tû' he kân jé.

²⁶ Ëg tÿ Topê vî mranh tugrîn ëg kâgter kân mû. Hâ ra tóg tÿ tû' henh ke mû gé, ëg ter mû tÿ, kÿ ëg ter mân ke tû nî ha, kurâ tÿ ëgno ên kâ. Ti tÿ ëg ter mû tÿ tû' hen kÿ tóg há kar nî sir. ²⁷ Hÿ, vênh kar vÿ tÿ ti krêm ke nÿtî, ti tÿ ag jykre sân kÿ, ti tÿ ūn mág ag vî tÿ tû' hen kÿ. Vênh kar vÿ tÿ ti krêm ke nÿtî, Cristo krêm. Hâ ra ūn pir vÿ tÿ ti krêm ke tû nî, hâ vÿ: ū tÿ vênh kar tÿ ti krêm ke han ja ên, he mû, hâ vÿ: Topê, he mû. ²⁸ Vênh kar tÿ ti krêm ke nÿtîn kÿ, kurâ ên kâ tóg ti krêm vênh fêg ke mû gé, ti kôsin ti, ã panh krêm, ū tÿ vênh kar tÿ ti krêm vin ja ên krêm. Kurâ ên kâ Topê tóg tÿ vênh kar kri ke jênh mû, ã pir mÿ. Kÿ ū tóg ti ri ke jênh ke tû pê nî.

²⁹ Ëg rîr mân ke tû nÿtî ra ãjag kâ ū tóg fagrîn mÿ ūn ter mû ag jagfy vênh kygpenn mû vë. Ag rîr mân tû ra tóg vênhmÿ tû vë, ãjag tÿ ag jagfy vênh kygpenn ke ti. Hâ tû vë hâ ra. Rîr mân jé ëg tóg ke mû. ³⁰ Hâ kÿ sóg kurâ kar ki ti jagy vég tî gé, hâ ra sóg ag mÿ vênh nenh tû nÿtî, ū tÿ inh vóg kónän sór mû ag mÿ. ³¹ Kurâ kar ki sóg ter kren' he tîgtî. Ki hâ sóg tó tî, ki kanhró ãjag nÿtî. Ñjag hâ ki sóg tÿ ūn mág

nĩ, Jesus Cristo ki, ēg Senhor ki. ³² Cidade tÿ Éfeso tá sóg mĩg mré rárá ri ke han mÿr, hã ra tóg inh mÿ nén ū há han ke tû nĩ vë, ēg tÿ rír mân' he tû ra. Ùn kágter mû ag rínrír mân ke tû ra ēg tóg jatun mÿ ēg tÿ nén to én mû han ke mû vë, ēg tÿ: "mû nÿ, j n j , kron j , ēg h n vaj k  ter ke mû," hen k , Top  ki ge tû ag ri k n ken k . ³³ H  tû v  h  ra.

Kygn  t g n . Tag to jykrén n , ha m :  n v  k r g ag v  j m  s r t g n . V nh jykre h  p n  han ti t , ag v  k r g ti. ³⁴ Kr  h  han ra, tag h  ne h  n '. Top  v  mranh t g n .  Jag k m  ū v  Top  ki kanhr  t  n t  ver'. Tag to v nh m  en n .

 g r r m n ke to v nh jykre

³⁵ K  ū t g to jykr n k  inh m : "Top  h n h  ri kenh ke m , ti t  ūn ter m  ag r n n  m n j ?" he s r m . " g f r h n h  ri kenh ke m ?" he s r  jag h n m . ³⁶ Kr  t   jag n t  m r'. N n ū fy jykre v   g ter ri ke n , ha m .  g t  kr n k  t g kugn nh t , ti f r ti, j vo t g ti k t  mur m n m  sir. ³⁷ K  ti fy pi(j ) ti f j ri ke n  g ', ti t  han ke ti. S i ti n , trigo fy ti, n n ū kar fy ti ke g . ³⁸ Top  h  ne ti p n han m ', ti f j ke g , ti fej ke g . Ti h  ne to jykr n t . K  t g n n kar fy m  ti f j ū n m', ti f j ū n m' he t .

³⁹ K  n n ū f r v  ge n gt  g . Ti pi(j ) pir n  g '.  g f r v  vyrm  n , kar k  bicho f r v  vyrm  n  g , kar k  s s  f r v  vyrm  n  g , j s  f r ti, kar k  p r  f r v  vyrm  n  g .

⁴⁰ K  kanhk  t n ag v  vyrm  f r n t  g ,  pr  ke ag v  vyrm  f r n t  g . K   g ve v  ge n gt  g . Kanhk  t  ke ag ve v  vyrm  n ,  pr  ke ag ve v  vyrm  n gt  g . ⁴¹ R  j ngr  v  vyrm  n , kys 

jēngrē vỹ vyrmỹ nĩ gé, krīg jēngrē vỹ vyrmỹ nĩ gé.
Kÿ krīg ag vỹ jagnē ri ke tū nÿtī gé, ãjag jēngrē ki.

42 Ge ti nĩ, ēg ter kar kÿ ēg rīr mān ke ti. Ter jé ēg tóg ke mū, kÿ tóg ēg tÿ néń ū fy krān ri ke nĩ sir, ēg fár tÿ ga ra rã mū ti. Ēg rīr mān kÿ ēg pi(jé) ter mān ke mū'.

Kejēn tóg ēg mÿ'a tī, ēg ter ke to hā. Hā ra ēg tóg sïnvï nÿtinh mū, ēg rīr mān kÿ. **43** Krój ēg nÿtī. Hā ra ēg tóg tar nÿtinh mū, ēg rīr mān kÿ. **44** Úri ēg tóg tÿ ēprā ke nÿtī, kÿ ēg fár vỹ tÿ ēprā ke fár nĩ. Ēg rīr mān kÿ ēg tóg Topē kuprīg jamā tá fár nÿtinh mū. Ēprā ēg fár nÿtī, kÿ ēg tóg tÿ ēprā ke nÿtī. Kÿ ēg tóg ēg tÿ Topē kuprīg jamā tá ēg fár ū venh ke ki kanhró nÿtī sir. Ēprā ke fár ve vén ēg tī. Kar kÿ ēg tóg Topē kuprīg jamā tá fár ū venh ke mū, ēprā ke fár ve kar kÿ. **45-46** Hā kÿ tag tóg rán kÿ nĩ, ha më: “ūn ve ti, Adão ti vỹ rīr nĩ ja nÿgtī. Jävo ū tÿ ēgno ti, Cristo ti vỹ a kuprīg tÿ néń kar rīnrīr han,” he ja tóg nÿgtī, Topē vĩ rá ki. **47** Ún ve ën, Adão ën vỹ ga tÿ há (r) nĩ, hā kÿ ti jykre tóg tÿ ēprā ke jykre nĩ. Cristo vỹ tÿ kanhkä tá ke nĩ. **48** Ún ve vỹ tÿ ēprā ke nĩ, kÿ ti krë kar vỹ tÿ ēprā ke nÿtī gé, ti mré. Jävo Cristo vỹ tÿ kanhkä tá ke nĩ. Kÿ ti mré ke kar vỹ tÿ kanhkä tá ke nÿtī gé, ti mré. **49** Ēprā ke ën ve ri ke ēg nÿtī, ēg kar tÿ Adão ve kÿ. Kÿ ēg tóg kanhkä tá ke ën ve ri ke nÿtinh ke mū gé, ēg tÿ Cristo ve kÿ, ēg rīnrīr mān ken kÿ.

Jesus kâtig mān ken kÿ tóg ēg kar han mān ke mū

50 Inh kanhkä', sÿ ãjag mÿ tag tó há han sór vẽ, sÿ ki kanhrän há han kÿ, ha më. Ēg fár tÿ ēprā ke tag pi(jé) Topē tÿ ēg pâ'i nĩ venh ke mū'. Nén ter ke

mū ēn pi(jé) néñ ū ter vānh tá venh ke mū'. Topē vý ēg han mān ke mū, ēg tý ve jé.

⁵¹ Ký sóg ãjag mý néñ ū tó sór mū gé, ãjag tý mē ja tū ti, ha mē. Ēg kāmī ū ag tóg ti jun ke pétém mū, kāgter ke tū ag tóg nī. Ký Topē tóg ēg kar han mān kān ke mū, kurā ēn kā, ēg tý ti ki ge ký nýtīn ký. ⁵² Ký tóg ēg tý pan ke kar mrin ke ēn ri ke nīnh mū, ti tý ēg han mān ke ti, trombeta kyr rén kā. Trombeta kyr ēn vý mē há tīnh mū, ký ūn kāgter mū ag vý rīnrīr mān kān ke mū, ag tý kāgter mān ke tū nī jé sir. Ĕn kā tóg ēg han mān ke mū gé sir, ēg tý ti jun ke pétém mū ra kāgter ja tū ra. ⁵³ Ha vé, ti tý ēg fár kókrānh mū tag tý ū han tū ra ēg tóg venh ke tū nīnh mū vē, kanhkā ti. Hā ký tóg ēg fár ter ke mū tag tý ū han ke mū, ti han mān ký, ti ter mān tū nī jé, kókrānh mān tū nī jé. Kejēn tóg kenh ke mū. ⁵⁴ Ēg fár kókrānh mū tag tý tóg ū han ke mū, ti kókrānh vānh nī jé sir. Ēg fár ter ke mū tag tý ū han jé tóg ke mū, ti ter vānh nī jé. Kurā ēn kā ēg tóg vēnh rá tag venh ke mū gé, vāsý rán ký nī tag, hā vý: “tūg ti huri, ēg ter ke mū ti, ēg ter pāte rēg ký,” he mū. “Topē vý tý tūg' hé, ēg ter ke mū tý. ⁵⁵ Kāgter kān ja ēg tóg nīgtī. Hā ra ēg tóg tag ve mān ke tū nī ha. Nén ū tý ã préj tý ēg tugtān tý ēg téni ke ti nī, ēg ter ke mū ti, hā ra Topē tóg tý tūg' hé,” he tóg, Topē vī rá ki.

⁵⁶ Topē vī mranh hā tugrīn ēg tóg kāgter tī. Nén ū tý ēg tugtāg tī préj ri ken hā vē, hā vý: ēg tý Topē vī mranh, he mū. Hā ra Jesus tóg tý tūg' he kān, ēg tý Topē vī mranh tý. Ký tóg néñ ū préj ēn tý préj tū nī ri ke nī sir. Ter mān ke tū ēg tóg nýtī ha, kurā ēn kā. Topē vý ēg jyvēn tī. Ēg tý ti vī mranh hā tugnīn ēg tóg kāgter kān ja nīgtī. ⁵⁷ Hā ra Jesus tóg tý tūg' hé

huri.

Topē hā mŷ sôg vĩ há han mû, ti hā vŷ ẽg tar han tû, ẽg tŷ ti vĩ mranh mân tûg jé. Ëg Senhor tŷ Jesus Cristo tugrîn tóg ẽg tar han tû, Topē ti.

⁵⁸ Tag to jykrén kŷ tar nŷtîmnî, Topē to, ãjag tŷ ti ki rã tovânh tû nîjé. Ñag to sôg há tâvî nî, inh kanhkâ'. Ëg Senhor rânhrâj han kân sórmnî. Tag to jykrén nî, ha më: ẽg pi(jé) véké rânhrâj tûgtî', ẽg tŷ ẽg Senhor rânhrâj han kŷ'. Ti kaja ve jé ẽg tóg ke mû mŷr, kanhkâ tá.

16

Ëg tŷ ẽg mré Jesus ki ge kŷ nŷtî ag jagâgtân ke

¹ Kŷ sôg ãjag mŷ ãjag tŷ ū tŷ Topê ki ge kŷ nŷtî ra jagâgtar nŷtî ag mŷ jãnkamy jênênh ke ên tó sór mû gé sir, ãjag tŷ inh ki néñjêmê sór mû ti. Ga tŷ Galácia tá igreja krêm vênh mân tî ag mŷ sôg tag tó ja nî, sŷ ãjag mŷ tónh ke tag ti, ha më. ² Domingo kar ki néñ ū sî tŷ vyrmŷ nîmñî, ãjag ïn tá. Û tŷ néñ ū mág ên tóg néñ ū mág sî tŷ vyrmŷ nîm ke mû gé, kŷ ū tŷ néñ ū sî ên tóg néñ ū sî tŷ vyrmŷ nîm ke mû gé. Ñag tŷ semana kar ki nîm han kŷ tóg komêr hâ mág mû sir. Kŷ tóg kar kŷ nî, sŷ ãjag ki jun mû ra. Ñag tŷ inh kâtig ken jo vyr mŷ nîm han ja tû nîn kŷ tóg há tû nŷ. ³ Kŷ ûn kuprêg nî gé, ag tŷ ãjag tŷ néñ ū ma mû jé, Jerusalém ra, ãjag tŷ tá ke fag mŷ néñ ven sór mû ti. Inh jun kŷ sôg ag jêgnênh ke mû, carta mré hâ. ⁴ Ñag tŷ néñ ū ên éhé nîn kŷ sôg hêñ ri ke mûn ma tîg sór mû gé, kŷ sôg ag mré tîg mû gé.

Paulo tŷ néñ han sór mû

⁵ Kŷ tóg, isŷ ga tŷ Macedônia mĩ kutênh ken kŷ sóg vâhã ãjag tá jun sór mû sir. Isŷ Macedônia mĩ kutê sór vê. ⁶ Hâ ra sóg ãjag mré nîg mág sî han sór mû, ti tŷ inh mŷ ki króm ken kŷ. H n ri ke m n sóg pr g kusa f n r m ke mû, ãjag mré nî ki, kŷ ãjag t g sir inh jag gt n kenh ke mû, isŷ kar h n ra t g ken kŷ. ⁷ Inh pi(j ) ãjag ve sî han sór mû', hâ ra sóg ver kutar nî, hâ kŷ sóg kar hâ ãjag venh t g sór mû. Sŷ ãjag mré nî sór v  m r,  g Senhor tŷ to há n n kŷ. ⁸ Ver sóg cidade tŷ  feso tag k n nî ki festa tŷ Pentecoste p t m sór mû. ⁹ Tag ki ke ag t g m h á han mû, inh v  ti,  t y h n ri ke ag. Hâ ra tag ki ver  t y inh kato v s ns n mû ag v  e n yt . Hâ kŷ sóg  feso tag k n nîg mág sî han sór mû, sŷ kar ãjag venh t g j .

10 Hēn ri ke mūn Timóteo tóg ãjag ki jun ke mū. Kÿ ti vĩ jẽmẽ há han nĩ, ti mÿ'ág tũ nĩ jé, ti tÿ ãjag mré nĩn kÿ. Ëg Senhor rãnhrãj han tóg tĩ mÿr, inh kóm. **11** Kÿ ti to é he tûg nĩ, ti kyrü hã ra. Kÿ ti tíg ken kÿ ti jagãgtãn nĩ gé, ti tÿ jatun mÿ inh ki jun jé. Sÿ ti jãvãnh vê, ëg régre ag mré hã.

¹² Ëg régre tÿ Apolo mré sóg vëmén gé. Ti mÿ sóg to vĩ mû vë, ti tÿ ãjag venh tïg jé, ëg régre tag ag mré hã, ù tÿ ãjag venh kãmû tag ag mré. Hã ra tóg tïg jãvãnh nî ver. Ti tÿ ti mÿ ki króm ken kÿ ti nêji kejën ãjag venh tïg ke mû hã ra.

Jesus ki ge kŷ nŷtŷ ag tŷ jagnē mŷ ēkrén

¹³ Äjag kanē fān nī. Ëg Senhor ki rā tovānh tūg nī.
Krónh ke tūg nī, tar nýtīmnī. ¹⁴ Kÿ äjag tÿ néñ ū kar
han kÿ vênh kar to há nýtīmnī.

¹⁵ Kÿ sóg ãjag mÿ nén ū to vĩ sór mû gé, Estéfanas to mÿr. Estéfanas fag vÿ Jesus ki ge vén ja nïgtí, ãjag

jamā tá, ga tÿ Grécia tag tá. Kÿ fag tóg Topë tû fag ki rîr nÿtÿgtî, Topë tû fag kar ki. ¹⁶ Hâ kÿ sóg fag tó mû ãjag mÿ. Kÿ fag vî jêmëmnî. Kÿ Topë rãnhràj han mû ag kar vî jêmë kân nî, ke gé, êg mré rãnhràj mû ag kar vî ti.

¹⁷ Estéfanas tóg inh ki jun há han, Fortunato ke gé, Acaico ke gé. Ag tÿ inh ki junjun kÿ inh fe tóg mrin ke mû mÿr. Sÿ ãjag venh há tîn kÿ tóg inh mÿ sér pë tî, sÿ ag ve kÿ, ãjag jêgja kâ ke vê mÿr, ag tÿ tÿ ãjag mré ke nÿtÿn kÿ. ¹⁸ Inh mÿ ag tóg vî há han mû ãjag to, kÿ ag tóg inh krî kuság mû sir. Ag tÿ ãjag krî kuság ke vê gé. Ú tÿ ge to há tâvî nÿtÿmnî.

¹⁹ Ga tÿ Ásia tá igreja krêm vênhmân tî ag vÿ ãjag mî êkrég tî. Kÿ Áquila mré Priscila fag vÿ ãjag mî êkrén mág tî gé, fag tÿ ãjag mré êg Senhor ki ge kÿ nÿtÿn kÿ. Fag ïn krêm fag tóg culto han tî. Fag ïn tá culto to kâmû fag vÿ ãjag mî êkrég tî gé, ²⁰ kar kÿ êg Senhor ki ge kÿ nÿtÿ fag kar ke gé. Jagnê to há tâvî nÿtÿmnî, kÿ jagnê ki nhun ke ri ke han nî, Jesus mré ke kar ki, ãjag tÿ jagnê nîgé kâgmî kÿ.

²¹ Sÿ vâhâ vêsógi ãjag mÿ rán vê, û tÿ inh vî rán ja pâte, inh, hâ vÿ: Paulo, he mû. ²² Topë mÿ sóg to vî tî, ti tÿ û tÿ êg Senhor to há tâvî tû ên ag vóig kónan kân jé. “Marana tá,” he sóg tî, hâ vÿ: ha kâtig, Senhor, he mû, ãjag vî ki.

²³ Êg Senhor tÿ Jesus mÿ sóg to vî tî, ti tÿ ãjag tar han jé. ²⁴ Ñag jé isÿ ãjag to há tâvî nî ki kanhrân, êg tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtÿn kÿ.

Hâ vê.

Topẽ vĩ rá

New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc